

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ

FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ

Institut mezioborových studií Brno

Společnost – tabákové výrobky a mládež

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vedoucí bakalářské práce:

PhDr. Mgr. Zdeňka Vaňková

Vypracoval:

Pavel Vojáček

Brno 2010

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Společnost – tabákové výrobky a mládež“ zpracoval samostatně a použil jsem literaturu uvedenou v seznamu použitých pramenů a literatury, který je součástí bakalářské práce.

Elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné.

V Brně dne 26. 3. 2010

.....
Pavel Vojáček

OBSAH

1. Úvod	2
1.1 Úvodní slovo	2
1.2 Co je to „kouření“?	3
1.3 Škodlivost kouření a opatření společnosti	4
1.4 Vymezení zkoumané problematiky	5
2. Analýza zákona	8
2.1 Principy zákona	8
2.2 Klasifikace a působnost zákona	9
2.3 Pojmy – tabákový výrobek, provozovatel, prodejna	14
2.4 Kontrolní orgány, přístup k informacím a dílčí závěr	16
3. Informace kontrolních orgánů	20
3.1 Městská policie Brno	20
3.1.1 Dílčí závěr – Městská policie Brno	21
3.2 Policie ČR	22
3.2.1 Dílčí závěr – Policie ČR	23
3.3 Státní zemědělská a potravinářská inspekce	24
3.3.1 Dílčí závěr – Státní zemědělská a potravinářská inspekce	25
3.4 Statutární město Brno	27
3.4.1 Dílčí závěr – Statutární město Brno	28
4. Terénní šetření	29
4.1 Místní šetření	29
4.2 Dílčí závěr na základě místního šetření	35
4.3 Šetření ve skupině mladistvých	36
4.4 Dílčí závěr na základě šetření ve skupině mladistvých	39
Závěr	41
Resumé	43
Anotace	45
Seznam použité literatury	46
Seznam příloh	49

1. Úvod

1.1 Úvodní slovo

Práce si klade za cíl popisnou formou, za použití jednoduchých metod zjistit, jaký vliv na společnost má zákon, který si klade za cíl omezit dostupnost tabákových výrobků osobám mladším 18 let. Z důvodu dobré místní znalosti autora je šetření zaměřeno na Statutární město Brno. Autor si nečiní naděje, že by mohl objevit něco nového, dosud neznámého. Je si ovšem vědom toho, že práce bude veřejnosti dostupná, může se tedy stát podnětem pro hlubší a dokonalejší vědecké rozpracování zkoumané problematiky.

Společenské změny, které nastaly po roce 1989, nejsou jen politického a ekonomického charakteru. Tržní ekonomika vytváří za pomoci všech komunikačních prostředků, jako je např. tisk, rozhlas, televize a internet, mohutný tlak na lidskou populaci s cílem vyprovokovat potencionálního spotřebitele ke konzumnímu způsobu života. Pod tímto tlakem silných i méně úspěšných ekonomických subjektů, nadnárodních i národních korporací, dochází k devalvací morálky a životních hodnot ve prospěch konzumního způsobu života, kde nejvyšším hodnocením úspěšnosti je zisk, který je vyjádřen ať už v přepočtu na jednotlivou měnu nebo na jiné hmotné i nehmotné benefity. Ve snaze zajistit společenskou prestiž a odpovídající životní úroveň sobě a svým nejbližším, dochází v mnoha případech ke změně osobních priorit rodičů a ke změně tradičního rodinného života směrem k „modernímu“ způsobu fungování rodiny. Za „moderní“ způsob fungování rodiny považuji to, že ve výchově potomků se upřednostňuje liberální až benevolentní styl s minimem zákazů a příkazů, předpokládá se, že výchovu obstarají běžné vzdělávací instituce (mateřské školy, základní a střední školy – poznámka autora), případně pak různé zájmové kroužky. V důsledku moderní výchovy je častým jevem situace, kdy rodiče nemají přehled o způsobu trávení volného času svých dětí a neznají ani prostředí, ve kterém děti tráví volný čas. Nelze se proto divit, že dle „Zdravotnické ročenky České republiky vydané za rok 2007“ bylo v České republice evidováno na ambulantních pracovištích zajišťujících péči o alkoholiky a toxikomany 96 pacientů užívajících blíže nespecifikovaným způsobem psychoaktivní látku tabák ve věku 15 – 19 let¹.

¹http://www.uzis.cz/info.php?article=8&mnu_id=5200, Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, Zdravotnická ročenka České republiky r. 2007, str. 92, 19. 11. 2009

1.2 Co je to „kouření“?

V běžném životě se setkáváme s užíváním tabáku formou kouření. Kouření je vdechování tabákového kouře, jímž se do organismu dostává více než 2000 různých chemických látek schopných dalších reakcí, které mají mnohdy významné účinky na lidský organismus.²

Hovoříme – li o kouření tabáku, pak mám na mysli zejména nejrozšířenější způsob konzumace tabákového kouře za použití cigaret. Známý jsou ovšem i jiné tabákové výrobky, které se užívají obdobně, jako např. dýmkový tabák, doutníky, doutníčky cigarillos, tabák do vodních dýmek.

Nejznámější, ale ne jedinou látkou, kterou obsahuje tabákový kouř, je nikotin. Jedná se o jednu z nejnávykovějších a nejužívanějších drog, která je nám známa. Z jejích dalších vlastností lze uvést namátkově následující:

1. má schopnost uvolňovat dopamin³ a tím navozovat příjemné pocity,
2. u kuřáků zlepšuje schopnost soustředění a paměť,
3. při vysokých dávkách je smrtelný – útlum centrální nervové soustavy a z toho vyplývající zástava dýchání,
4. stažení cév, zrychlený dech, vzestup tlaku krve zabraňuje likvidaci patologických buněk imunitním systémem.⁴

Mezi další látky obsažené v tabákovém kouři patří zejména tzv. „rakovinotvorné látky“, např. vinylchlorid, dimethylnitrosamin, methylethylnitrosamin, N–Nitrosornicotine, benz(a)anthracen, benzo(a)pyren. Jejich nebezpečnost je zřejmá už ze zažitého a všeobecného pojmenování skupiny látek – „rakovinotvorné“.

Rakovina je onemocnění způsobené zhoubným nádorem, pro který je charakteristický nekontrolovaný růst s ničením okolních tkání.⁵

²www.kurakovaplice.cz, 19. 11. 2009

³dopamin–chemický název 4– (2 – aminoethyl)benzen – 1, 2 – diol, v určitých částech mozku se uvolňuje při přirozených, příjemných aktivitách, jako je například příjem potravy, sex nebo fyzická aktivita, prekurzor při syntéze adrenalinu, neurotransmitter, Vokurka, M., et. al., Velký lékařský slovník, str. 214

⁴www.kurakovaplice.cz, 11. 10. 2009

⁵Vokurka, M., et. al., Velký lékařský slovník, str. 813 a 814

1.3 Škodlivost kouření

O škodlivosti kouření v dnešní době nikdo nepochybuje. Vždyť už na počátku 20. století byla např. vydána krátká publikace s názvem: „O kouření a jeho účincích/abstinentům pro kuřáky podává J. J – K“, která krátce pojednává o problému kouření ve vztahu ke společnosti, ale i ve vztahu sociálním, dnes se dá říci sociálně pedagogickém, konkrétně kouření mládeže.

Závěrem publikace vyslovuje autor následující myšlenku, která dle mého názoru jednoznačně spojuje problém kouření s oborem sociální pedagogika, kde uvádí: „...Ale pokud není pro takové hochy zvláště v neděli nic než ulice, společnost výrostků, ničím nevedená, hospoda a špatný příklad dospělých, budou propadati vždy každému zlu, i nikotinismu. Ochrany v těchto letech nepotřebují jen učňové a hoši při hospodářství, ale i studenti jak za školního roku, tak zvláště o prázdninách. A mělo by býti péčí všech, kdo zabývají se sociálními otázkami, k těmto potřebám přihlédnouti a brzy postarati se o nápravu“.⁶

Zvláštní pozornost pak autor věnuje vlivům kouření na mládež, zejména pak vlivu kouření mládeže na úpade její morálky. Dává do souvislostí tajné kouření mládeže, které je provázáno lhaním a přetvářkou s oslabením morálky a následným poklesem k dalším zakázaným věcem, např. alkoholu.

Autor se v publikaci dovolává zásahu státní moci, po vzoru jiných evropských i mimoevropských zemí, které zakázaly prodej tabákových výrobků osobám mladším 16 let (Norsko, od r. 1904 – poznámka autora), resp. zakázaly kouření osobám mladším 18/21 let (většina států Severoamerické Unie – poznámka autora). Současně volá po tom, aby společnost pro mládež a pro její volný čas obstarala jiné zábavy než kouření.⁷

⁶J. J – K, O kouření a jeho účincích/abstinentům pro kuřáky podává J. J – K, str. 24

⁷J. J – K, O kouření a jeho účincích/abstinentům pro kuřáky podává J. J – K, str. 23

Opatření společnosti

V souvislosti s výše uvedeným se nelze divit tomu, že Vláda České republiky jako zástupce výkonné moci využila oprávnění svěřené jí čl. 41 odst. 2 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústavy České republiky, v platném znění⁸, a předložila dne 19. března 2003 moci zákonodárné vládní návrh zákona o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů.

Tento zákon byl schválen běžným legislativním procesem a publikován ve Sbírce zákonů jako: zákon číslo 379/2005, o opatřeních k ochraně před škodami působnými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů.⁹

1.4 Vymezení zkoumané problematiky

Cílem práce je posouzení efektivity zákona⁹ v praxi, a dále pak posoudit praktické provádění některých ustanovení zákona na části jeho územní působnosti – ve Statutárním městě Brně. Jedná se o šetření v oblasti sociologie práva, tzn. o šetření se zaměřením na skutečný vliv zákona na chování jedinců, resp. celé společnosti, a další průvodní jevy ve společnosti. Cílem šetření je zjistit, zda zákon⁹ požadovaným způsobem působí na společnost, zda ovlivňuje požadovaným způsobem jednání prodejců tabákových výrobků, spotřebitelů tabákových výrobků a státních orgánů, které mají dodržování zákona⁹ dozorovat, případně sankcionovat porušení zákona⁹. Prakticky každý den lze vidět nejen v ulicích Statutárního města Brna, osoby mladší 18 let, jak pokuřují někde v hloučcích, jinde ve dvojicích nebo osamoceně. Kde berou tyto mladí kuřáci cigarety? Samozřejmě je možné, že je cigaretami zásobují plnoletí kamarádi, je možné i to, že si tu a tam nepozorovaně vezmou cigaretu od rodičů či známých. Více pravděpodobné je však to, že si tabákové výrobky běžně nakupují v místech, kde se tabákové výrobky běžně prodávají, i když je to v rozporu se zákonem⁹.

Tvrzení (hypotéza – poznámka autora) první, které by měla práce vyvrátit nebo potvrdit: „Tabákové výrobky jsou běžně prodávány na místech obvyklého prodeje osobám mladším 18 let“, tzn. samotná existence zákona⁹ nemá vliv na omezení dostupnosti tabákových výrobků osobám mladším 18 let.

⁸ÚZ č. 521/2005 – Ústava České republiky, str. 8

⁹www.beck-online.cz, 25. 9. 2009

Zákon⁹ ukládá provozovatelům míst prodeje tabákových výrobků umístit zjevně nápis, který bude obsahovat informaci o zákazu prodeje tabákových výrobků osobám mladším 18 let. Z každodenního nevědeckého pozorování míst prodeje tabákových výrobků, je zřejmé, že provozovatelé míst prodeje tabákových výrobků neoznačují místa prodeje tabákových výrobků tak, jak jim ukládá zákon⁹. Tvrzení druhé, které by měla práce vyvrátit nebo potvrdit: „Prodejci tabákových výrobků neoznačují místa prodeje tabákových výrobků tak, jak jim ukládá zákon“.

V dnešní moderní době, založené na tržní ekonomice, je trendem přenechat práci strojům. Proto se nelze divit tomu, že když je naprosto běžné, abychom od přístrojů peníze inkasovali (běžná bankovní služba „výběr pomocí bankomatu“ – poznámka autora), je také naprosto běžné do přístroje peníze vkládat za poskytnuté služby nebo zboží. Lze tedy spatřit přístroje, ve kterých lze zakoupit nápoje, cukrovinky, volně prodejné léky, ale i tabákové výrobky. I na tuto variantu zákon⁹ pomýšlí a zakazuje prodej tabákových výrobků prostřednictvím prodejních automatů, u kterých není vyloučen prodej osobám mladším 18 let. Přestože robotizace se neustále vyvíjí, neexistuje zatím technické řešení, které by umožňovalo prodejním automatům ve všech případech vyloučit možnost prodeje tabákových výrobků osobám mladším 18 let. Přesto jsou prodejní automaty tabákových výrobků ojediněle k vidění. Tvrzení třetí, které by měla práce vyvrátit nebo potvrdit:

„Tabákové výrobky jsou prodávány i prostřednictvím prodejních automatů, které nevylučují prodej tabákových výrobků osobám mladším 18 let“.

Jestliže je prodej tabákových výrobků regulován zákonem⁹, který nabyt účinnosti, lze předpokládat, že zákonem⁹ stanovené kontrolní orgány vykonávají řádně své kontrolní pravomoci a kontrolují dodržování zákonem⁹ stanovených zákazů a povinností. Jak je tedy možné, že je k vidění tolik pokušujících osob mladších 18 let, když by měl zákon⁹ těmto osobám znesnadnit dostupnost tabákových výrobků?

Tvrzení čtvrté, které by měla práce vyvrátit nebo potvrdit:

„Kontrolní orgány nedostatečným způsobem kontrolují zákonem⁹ stanovené zákazy a povinnosti v oblasti prodeje tabákových výrobků osobám mladším 18 let“.

Zaměření části první

Část první se zabývá zákonem z hlediska právní teorie, dále identifikuje a zkoumá některé zákazy stanovené zákonem a definuje kontrolní orgány, které mají kontrolovat a případně sankcionovat nedodržování zákona na části územní působnosti zákona.

Zaměření části druhé

Cílem části druhé je získání informací od orgánů, které jsou určeny k provádění kontrolní činnosti. Přestože se jedná o sběr dat, u kterého jsou potřeba jisté „praktické“ činnosti a dovednosti, je tato pasáž vyčleněna z třetí části, jelikož jde o sběr informací administrativní formou, zatímco u části třetí se předpokládá sběr potřebných dat v průběhu terénního šetření. Získaná data by měla nastítnit situaci, která panuje ve zkoumané oblasti. Závěr druhé části by měl formou dílčího závěru objasnit frekvenci a zaměření prováděných kontrol ze strany kontrolních orgánů.

Zaměření části třetí

Třetí část, můžeme ji nazývat částí praktickou, se zaměřuje na získání informací formou terénního šetření, za použití běžných metod, jako např. pozorování, dotazníkové šetření resp. anketa. Cílem je získání dostatečného množství empirických dat, za účelem porovnání teorie s praxí, tzn. zjištění, zda je v praxi dodržován zákon v oblasti zákonem zamýšleného omezení dostupnosti tabákových výrobků osobám mladším 18 let, zda je dodržování tohoto zákona kontrolováno a zda zákon nějakým způsobem omezuje dostupnost tabákových výrobků osobám mladším 18 let.

2. Analýza zákona

2.1 Principy zákona

Hlavními principy zákona⁹ je vymezení systémových opatření zasahujících do prevence, ochrany veřejného zdraví, odstraňování škodlivých účinků, do zdravotní péče, systému sociálních služeb a řady dalších oblastí, a to zejména, cituji:

1. v souladu s výsledky reformy veřejné správy, přenesení odpovědnosti na orgány krajů a orgány obcí, zvýšení jejich pravomocí při realizaci preventivních opatření a při řešení problémů spojených s užíváním uvedených návykových látek,
2. upřesnění způsobu financování opatření ke snižování škod působených tabákovými výrobky, alkoholem a návykovými látkami zajišťujícího účelné a efektivní vynakládání finančních prostředků v celostátním měřítku,
3. minimalizaci nezbytného rozsahu zásahů do práv občanů,
4. snížení dostupnosti tabákových výrobků a alkoholu a poptávky po nich zavedením pravidel pro jejich prodej a šíření a opatření na ochranu veřejnosti včetně sankcí za jejich nedodržení,
5. mírnění škod působených užíváním návykových látek, na rozdíl od stávající právní úpravy zákon definuje efektivní strategie k odstraňování problémů spojených s užíváním návykových látek a upravuje podmínky provozu substituční léčby závislých osob, důraz na individuální odpovědnost jednotlivce a rodinných příslušníků osob ohrožených a závislých¹⁰.

Z uvedených principů lze dovodit, že zákon⁹ má v současnosti regulovat formou zákazů a sankcí chování prodejců tabákových výrobků a alkoholu, a v oblasti prevence přenáší odpovědnost na územní samosprávné celky – kraje a obce.

¹⁰<http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=4&CT=265&CT1=0>, 10. 10. 2009, sněmovní tisk 260/0 ročník 2003, vládní návrh zákona o opatřeních k ochraně před tabákovými výrobky, část „Důvodová zpráva“, bod III

2.2 Klasifikace a působnost zákona

Právní síla zákona

Z hlediska právní síly zákona⁹ se jedná o primární právní normativní akt.¹¹ Prioritu před zákonem⁹ mají (dle čl. 10 Ústavy¹² – poznámka autora) a bezprostředně závazné jsou ratifikované a vyhlášené mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, jimiž je Česká republika vázána.¹³

Příkladem takové mezinárodní smlouvy je Rámcová úmluva o kontrole tabáku (Framework Convention on Tobacco Control – poznámka autora)¹⁴, která byla sjednána v Ženevě dne 21. května 2003, pod záštitou Světové zdravotnické organizace. Česká republika podepsala dohodu dne 16. června 2003¹⁵. Rámcová úmluva o kontrole tabáku¹⁴ není v České republice ratifikována (k dnešnímu dni, tj. 9. listopadu 2009, není vyhlášena ve Sbírce zákonů, ani ve Sbírce mezinárodních smluv – poznámka autora), není tedy součástí právního řádu České republiky.

Ve veřejně přístupné databázi zákonů provozované Ministerstvem vnitra prostřednictvím elektronického média¹⁶ nebyl zjištěn právní předpis nižší právní síly, který by upravoval (prováděl) aplikaci zákona⁹.

Při pátrání po právních předpisech, které omezují dostupnost tabákových výrobků osobám mladším 18 let, bylo zjištěno, že dle ustanovení § 71c zákona¹⁷ je osobám starším 17 let povolen dovoz tabákových výrobků, které se nacházejí v osobních zavazadlech cestujícího, ze třetích zemí s osvobozením od daně z přidané hodnoty, nejvýše však v rozsahu: 200 cigaret, 100 doutníků o hmotnosti jednoho kusu nejvýše 3 gramy, 50 doutníků o hmotnosti jednoho kusu vyšší než 3 gramy nebo 250 g tabáku ke kouření.

Pro účely osvobození od daně z přidané hodnoty představuje každé množství jednotlivých uvedených druhů výrobků 100 % celkového množství, které lze osvobodit od daně z přidané hodnoty.

¹¹Dostálová, J., et al., Základy teorie práva (pro BDS), str. 11

¹²Ústavní zákon č.1/1993 Sb., Ústava České republiky, v platném znění (ÚZ č. 521/2005, str. 5)

¹³Dostálová, J., et al., Základy teorie práva (pro BDS), str. 12

¹⁴www.who.int/fctc/en/, 8. 11. 2009

¹⁵www.who.int/fctc/signatories_parties/en/index.html, 8. 11. 2009

¹⁶http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/6966/_s.155/699/place, 11. 11. 2009

¹⁷Zákon číslo 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, www.beck-online.cz/legalis/, 20. 11. 2009

Osvobození od daně z přidané hodnoty lze uplatnit na jakoukoli kombinaci množství těchto výrobků, pokud součet jejich procentních podílů využitých pro dovoz nepřesáhne 100 %. Dle čl. 45 Nařízení Rady (EHS) č. 918/83 o systému Společenství pro osvobození od cla¹⁸, ve znění Nařízení Rady (ES) č. 274/2008¹⁹, je zboží dovážené v osobních zavazadlech cestujících ze třetích zemí osvobozeno od dovozního cla, pokud je toto dovážené zboží osvobozeno od daně z přidané hodnoty (DPH – poznámka autora) na základě vnitrostátních právních předpisů přijatých v souladu se Směrnicí Rady 2007/74/ES ze dne 20. prosince 2007 o osvobození zboží dováženého osobami cestujícími ze třetích zemí od daně z přidané hodnoty a spotřební daně. Dle ustanovení § 11 odst. 1, písm. a) zákona¹⁹ jsou od spotřební daně osvobozeny výrobky dovezené, pokud se na ně vztahuje osvobození příležitostného dovozu zboží v osobních zavazadlech cestujících.

Formální znaky zákona

V případě zákona⁹ se jedná o právní normu prvotní (originální – poznámka autora), tzn., že je vydána orgánem, který je vybaven zákonodárnou pravomocí, tvoří se jím nová pravidla chování, upravují se jím vztahy dosud neupravené.²⁰ O tomto svědčí úvodní deklamacce zákona⁹, citují: „Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky“ a subsidiárně Hlava druhá, čl. 15, odst. 1 Ústavy¹², citují: „Zákonodárná moc v České republice náleží parlamentu“. Další formální znak – kvalifikované zveřejnění zákona, byl naplněn vyhlášením zákona ve Sbírce zákonů České republiky.²¹

Dispozice zákona

Zákon⁹ je normou kogentní (příkazovací, imperativní – poznámka autora) to znamená, že od ustanovení této právní normy se nemohou subjekty, kterým je právní norma adresována, odchýlit.²¹

¹⁸ <http://eur-lex.europa.eu/>, 20. 11. 2009

¹⁹ Zákon číslo 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů, www.beck-online.cz/legalis/, 21. 11. 2009

²⁰ Kejdová, M., Právo a bezpečnostní politika, str. 36

²¹ Ustanovení § 1 odst. 1, zákona číslo 309/1999 Sb., o Sbírce zákonů a Sbírce mezinárodních smluv, www.beck-online.cz/legalis/, 20. 11. 2009

Nosnou částí zákona v oblasti omezení dostupnosti tabákových výrobků osobám mladším 18 let jsou:

1. část první, Hlava II, ustanovení § 3 zákona⁹ – zákaz prodeje tabákových výrobků a tabákových potřeb pomocí prodejních automatů, u nichž nelze vyloučit prodej osobám mladším 18 let,
2. část první, Hlava II, ustanovení § 6 zákona⁹ – prodávat tabákové výrobky osobám mladším 18 let se zakazuje,
3. část první, Hlava II, ustanovení § 7 zákona⁹ – informace která má být zjevně viditelně umístěná na místě prodeje tabákových výrobků, která informuje o zákazu prodeje tabákových výrobků osobám mladším 18 let.

Sankce

Klasifikace zákona⁹, podle sankce je jednoznačná. Jedná se o právní normu perfektní, to znamená, že právní norma obsahuje hypotézu – jestliže, dispozici – pak a sankci – jinak²¹.

Provozovatel se dopustí správního deliktu tím, že:

1. poruší zákaz týkající se prodeje tabákových výrobků nebo tabákových potřeb, nebo prodeje a podávání alkoholického nápoje stanovený tímto zákonem nebo obecně závaznou vyhláškou obce,
2. umožní kouření na místech, na nichž je kouření tímto zákonem zakázáno, nebo
3. poruší jinou povinnost stanovenou tímto zákonem.²²

Postavení v systému právní regulace

Jelikož zákon⁹ zakotvuje bezprostřední práva a povinnosti subjektů, jedná se o normu hmotného práva. Na podporu tohoto tvrzení lze uvést například ustanovení § 5 zákona⁹, cituji: „Zakazuje se prodej výrobků napodobujících tvar a vzhled výrobků ve formě potravinářských výrobků a hraček“. Nebo ustanovení § 6, odst. 1 zákona⁹, který říká, cituji: „Prodávat tabákové výrobky osobám mladším 18 let se zakazuje“.

²²Hlava VI § 24 odst. 5 zákona číslo 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, www.beck-online.cz/legalis/, 26. 11. 2009

Naopak, jakým způsobem se má postupovat při samotném procesu provádění kontrol a při ukládání sankcí, je stanoveno v Hlavě VI, ustanovení § 24 odst. 3 zákona⁹, kde zákon odkazuje na použití zvláštních právních předpisů (lex specialis – poznámka autora), například na zákon číslo 146/2002 Sb., o Státní zemědělské a potravinářské inspekci a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Tamtéž, konkrétně v odst. 8 je stanoveno, že na řízení o správních deliktech se vztahuje správní řád²³, který je sám o sobě normou procesní.

Působnost právní normy

Právní teorie spojuje působnost právní normy v užším slova smyslu s dalšími pojmy. Setkáváme se s působností:

1. věcnou
2. osobní
3. místní
4. časovou

Působnost tedy vyjadřuje vztah právní normy a skutkových podstat, právní normy a osob (adresátů právní normy – poznámka autora), právní normy a teritoria, právní normy a času.²⁴

Působnost věcná

V zákoně⁹ je věcná působnost stanovena v části první, Hlava I, ustanovení § 1, citují: „Tento zákon stanoví:

- a) opatření směřující k ochraně před škodami na zdraví působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami,
- b) opatření omezující dostupnost tabákových výrobků a alkoholu,
- c) působnost správních úřadů a orgánů územních samosprávných celků při tvorbě a uskutečňování programů ochrany před škodami působenými užíváním tabákových výrobků, alkoholu a jiných návykových látek“.

²³Zákon číslo 500/2004 Sb., Správní řád, ve znění pozdějších předpisů, www.beck-online.cz, 26. 11. 2009

²⁴Dostálová, J., et al., Základy teorie práva (pro BDS), str. 19

Časová působnost

Zákon⁹ se stal dne 1. října 2005 platnou součástí právního řádu České republiky, a to vyhlášením ve Sbírce zákonů České republiky²⁵. Účinnost zákona byla stanovena odlišně od obecné 15 denní lhůty stanovené v ustanovení § 3 odst. 4 zákona¹⁸.

Legisvakanční lhůta (v doslovném překladu „*prázdnyiny zákona*“, legis = zákon, vacatio = prázdnyiny), tzn. lhůta mezi platností a účinností zákona²⁶ byla stanovena na období od 1. října 2005 (vyhlášení zákona ve Sbírce zákonů České republiky – poznámka autora) do 1. ledna 2006 (počátek účinnosti zákona, stanovený v části sedmé, ustanovení § 33 zákona⁹ s výjimkou části první ustanovení § 4, § 5, ustanovení § 11 odst. 1 a ustanovení § 12 odst. 2, které nabývají účinnosti dnem 1. července 2006, a s výjimkou části páté, která nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2007 – poznámka autora).

Zákon⁹ byl od okamžiku vyhlášení zákona ve Sbírce zákonů České republiky dvakrát novelizován.

V prvním případě se jedná o novelizaci provedenou zákonem číslo 225/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 49/1997 Sb., o civilním letectví a o změně a doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon – poznámka autora), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, s účinností od 1. července 2006.²⁷

V pořadí druhá novelizace byla provedena zákonem číslo 274/2008 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů²⁸, s účinností od 1. ledna 2009.²⁹

Působnost teritoriální

Teritoriální (místní působnost – poznámka autora) je prostorovým vymezením působnosti právní normy. Místní působnost zpravidla právní předpis neuvádí, jeví se nadbytečným uvádět z Ústavy vyplývající, že zákon České republiky platí jen v této republice. Výslovně je však třeba vyjádřit, omezuje – li se působnost právní normy na část území, které je v obvodu pravomoci legislativního orgánu.³⁰

²⁵§ 3 odst. 1 zákona číslo 309/1999 Sb., o Sbírce zákonů a o Sbírce mezinárodních smluv, v platném znění, www.beck-online.cz, 26. 11. 2009

²⁶Man V., et al., Stručný slovník právních pojmů, str. 67

²⁷Sbírka zákonů České republiky, www.beck-online.cz, 26. 11. 2009

²⁸Část sedmá zákona číslo 273/2008, o Policii ČR, v platném znění, www.beck-online.cz, 26. 11. 2009

²⁹Část šedesátá zákona číslo 273/2008, o Policii ČR, v platném znění, www.beck-online.cz, 26. 11. 2009

³⁰Dostálová, J., et al., Základy teorie práva (pro BDS), str. 20

Působnost osobní

Pro osobní působnost právní normy platí zásada obecného působení právní normy v rámci pomyslné množiny všech potenciálních adresátů, kteří jsou jejím prvkem. Skupina objektů se v podstatě kryje se všemi subjekty nacházejícími se na území daného státu s výjimkou osob, které jsou postiženy osobní působností výjimečnou²⁴. Osobní odpovědností výjimečnou jsou obdařeny např. poslanci a senátoři (čl. 26 Ústavy¹² – poznámka autora), osoby, na které se vztahuje Vídeňská úmluva o diplomatických stycích (čl. 29 Vídeňské úmluvy o diplomatických stycích – poznámka autora), která se stala součástí právního řádu České republiky vyhlášením ve Sbírce zákonů ČSR³¹.

2.3 Pojmy

Tabákový výrobek

Tabákovým výrobkem je dle ustanovení § 2, písm. u), zákona číslo 110/1997, o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů³², jsou *tabákové výrobky určené ke kouření, šňupání, sání nebo žvýkání, pokud jsou vyrobeny zcela nebo zčásti z tabáku, včetně tabáku geneticky upraveného*.

Prodejna

Pro účely zákona⁹, se rozumí *prodejnou provozovna určená k prodeji zboží a poskytování služeb kolaudačním rozhodnutím podle zvláštního právního předpisu*.

Za zvláštní předpis je v odkaze pod čarou uvedeny zákon číslo 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon – poznámka autora), ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon byl však zrušen a nahrazen zákonem číslo 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů.³³

Dle ustanovení § 31 odst. 1) a odst. 2) zákona číslo 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon – poznámka autora), ve znění pozdějších předpisů³⁴, musí být provozovna označena v zákonem stanoveném rozsahu.

³¹Vyhláška číslo 157/1964 Sb., o Vídeňské úmluvě o diplomatických stycích, www.beck-online.cz, 26. 11. 2009

³²www.beck-online.cz, 26. 11. 2009

³³www.beck-online.cz, 26. 11. 2009

³⁴www.beck-online.cz, 28. 11. 2009

Dle Hlavy II, ustanovení § 3 zákona⁹, lze tabákové výrobky prodávat pouze v prodejnách podle zvláštního právního předpisu³⁵, ve stáncích s prodejem denního a periodického tisku, v zařízeních společného stravování provozovaných na základě hostinské činnosti³⁶ nebo v ubytovacích zařízeních výjimkou těch, které jsou určeny k ubytování dětí a mládeže.³⁷

Dle ustanovení § 117 zákona³⁷ je *ubytovacím zařízením* zařízení, zajišťující dětem, žákům a studentům podle účelu, k němuž byla zřízena:

1. vzdělávání, sportovní a zájmové činnosti v době mimo vyučování,
2. celodenní výchovu, ubytování a stravování, popřípadě
3. zotavovací pobyty dětí a žáků ve zdravotně příznivém prostředí bez přerušení vzdělávání.

Provozovatel

Provozovatelem, pro účely zákona⁹ (osobou odpovědnou za dodržování zákona v prodejnách – poznámka autora) je dle ustanovení § 2 písm. b) zákona⁹ fyzická nebo právnická osoba, která splňuje podmínky stanovené zvláštními právními předpisy.

Za zvláštní předpisy jsou v odkaze pod čarou uvedeny:

1. zákon číslo 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon byl však zrušen a nahrazen zákonem číslo 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů,
2. vyhláška číslo 137/2004 Sb., o hygienických požadavcích na stravovací služby a o zásadách osobní a provozní hygieny při činnostech epidemiologicky závažných,
3. zákon číslo 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Provozovatelem tedy může být fyzická osoba podnikající na základě zákona číslo 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, nebo právnická osoba dle zákona číslo 513/1991 Sb., Obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

³⁵Zákon číslo 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon byl však zrušen a nahrazen zákonem číslo 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů, www.beck-online.cz, 28. 11. 2009

³⁶Zákon číslo 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, www.beck-online.cz, 28. 11. 2009

³⁷Zákon číslo 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), www.beck-online.cz, 28. 11. 2009

2.4 Kontrolní orgány

Kontrolou dodržování povinností a zákazů stanovených zákonem⁹ jsou dle ustanovení § 24 zákona⁹ příslušní, jde – li o tabákové výrobky:

1. obecní policie,
2. Policie České republiky,
3. obec v přenesené působnosti,
4. Státní zemědělská a potravinářská inspekce.

Sankce za správní delikty ukládají orgány obce v přenesené působnosti a Státní zemědělská a potravinářská inspekce.

Přístup k informacím

Prostředkem k získání potřebných informací od orgánů státní správy a samosprávy je zákon číslo 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.³⁸

Dle ustanovení § 2 zákona³⁸ jsou povinnými subjekty, které mají na základě tohoto zákona poskytovat informace vztahující se k jejich působnosti, státní orgány a orgány územní samosprávy. Povinné subjekty poskytují informace na základě žádosti.

Informace z terénního šetření, které bude prováděno za účelem získání informací o plnění zákonem⁹ stanovené povinnosti označit místo prodeje tabákových výrobků nápisem o zákazu prodeje tabákových výrobků osobám mladším 18 let budou získány prostřednictvím pozorování. Vzhledem k tomu, že půjde o pozorování objektů (míst, kde se prodávají tabákové výrobky – poznámka autora), půjde o pozorování přímé³⁹. Vzhledem k tomu, že zákonem stanovený nápis má stanoven minimální velikost písma na 5 cm, bude nutné v případě pochybností o velikosti písma provést kontrolu velikosti písma měřidlem (pravítko s rozsahem 1 – 15 cm, neověřené Českým metrologickým institutem – poznámka autora). Z tohoto důvodu se bude jednat o pozorování neutajované.⁴⁰ Pozorované jevy budou zaznamenávány do předem připraveného záznamového archu v tištěné podobě.

³⁸www.beck-online.cz, 29. 11. 2009

³⁹Zich, F., Úvod do sociologického výzkumu, str. 35

⁴⁰Zich, F., Úvod do sociologického výzkumu, str. 36

Záznamový arch (viz Příloha č. 6 – poznámka autora), vždy jeden pro jedno místo prodeje tabákových výrobků, bude obsahovat údaje:

1. místo prodeje tabákových výrobků „je/není“ označeno požadovaným nápisem,
2. nápis „je/není“ napsán požadovanou velikostí písma,
3. nápis „má/nemá“ požadovaný obsah,
4. nápis „je/není“ umístěn pro kupujícího „zjevně viditelným“ způsobem,
5. subjektivní posouzení vlivu prostředí na pozorování např. pozorování za deště, sněžení, snížené viditelnosti např. šero, tma, mlha, špatné osvětlení.

Informace z terénního šetření, které bude prováděno za účelem zjištění, zda je dodržován zákonem⁹ stanovený zákaz prodeje tabákových výrobků a tabákových potřeb pomocí prodejních automatů, u nichž nelze vyloučit prodej osobám mladším 18 let, budou získávány pozorováním. Půjde o pozorování přímé, v tomto případě lze pozorovat utajeně – není nutná součinnost provozovatele místa, kde bude pozorování probíhat a není nutné zjištění skutečnosti okamžitě a bezprostředně zaznamenat do záznamového archu. Záznamový arch, vždy pro jedno místo prodeje tabákových výrobků, bude v tištěné podobě a bude obsahovat údaje:

1. Tabákové výrobky a tabákové potřeby „jsou/nejsou“ prodávány pomocí přístroje.
2. Přístroj „vylučuje/nevylučuje“ prodej osobám mladším 18 let.
3. Subjektivní posouzení vlivu prostředí na pozorování např. pozorování za deště, sněžení, snížené viditelnosti např. šero, tma, mlha, špatné osvětlení.

Informace z terénního šetření, které se budou vztahovat k praktickému provádění zákona⁹ v oblasti zákazu prodeje tabákových výrobků osobám mladším 18 let, budou získávány prostřednictvím strukturovaného dotazníku, který bude předkládán současně více respondentům, jedná se tedy o formu ankety. Dotazníky budou obsahovat uzavřené škálové otázky a otevřené otázky, které budou zjišťovat i tzv. tvrdá data (věk a pohlaví respondentů – poznámka autora). Šetření v této oblasti je směřováno na potenciálně ohrožené osoby, které mají být zákonem⁹ chráněny před škodami způsobenými na zdraví jedince tabákovými výrobky. Cílem této části šetření je shromáždit odpovědi na předem definované otázky od přibližně 50 respondentů ve věku od 14 do 18 let s cílem zjistit, zda jsou jim tabákové výrobky běžně dostupné na místech obvyklého prodeje tabákových výrobků. Věková skupina od 14 do 18 let je dle mého názoru nejvíce ohrožená, i když v praxi lze běžným laickým pozorováním vysledovat užívání tabákových výrobků jedinci mladšími 14 let věku.

Dílčí závěr

Na základě shora uvedeného lze konstatovat níže uvedená fakta, která jsou důležitá pro zaměření šetření.

Ve vztahu ke zjištění, že osoba starší 17 let, ale mladší 18 let, si může dovézt při příležitostné cestě ze třetích zemí (to jsou země, které nejsou sdruženy do tzv. Evropské unie – poznámka autora) 200 ks cigaret, 100 doutníků o hmotnosti jednoho kusu nejvýše 3 gramy, 50 doutníků o hmotnosti jednoho kusu vyšší než 3 gramy, nebo 250 g tabáku ke kouření nebo soubor těchto výrobků v poměrném složení k maximálním limitům, bez zatížení těchto výrobků daní z přidané hodnoty, clem a spotřební daní, tedy značně výhodněji než při nákupu na tuzemském trhu, by bylo vhodné prověřit prodejnu výrobků, kde jsou takové výrobky nabízeny a která se nachází na území Statutárního města Brna. Z vlastních znalostí je mi známo, že taková prodejna (lidově nazývaná „Free Shop“ – poznámka autora) se ve Statutárním městě Brně nachází.

O zákoně číslo 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, lze oprávněně říci že:

1. naplňuje všechny formální znaky, které jsou podmínkou pro jeho právní závaznost – zákon je součástí právního řádu České republiky,
2. jedná se o primární normativní právní akt, kterému jsou nadřazeny pouze formálně vyhlášené mezinárodní dohody, které se svým kvalifikovaným vyhlášením staly součástí právního řádu České republiky, dále je pak nadřazena Ústava České republiky; Ustanovení § 4, 6 a 7 zákona⁹, jsou v souladu s Rámcovou úmluvou o kontrole tabáku¹⁴ (srovnej článek 16 úmluvy¹⁴ a ustanovení § 4, § 6 a § 7 zákona⁹ – poznámka autora),
3. zákon je v současnosti platný ve znění pozdějších novelizací a to na celém území České republiky. Jsou jím vázány všechny osoby, které se zdržují na území České republiky, s výjimkou osob s výjimečnou osobní odpovědností,
4. jedná se o právní normu kogentní, od ustanovení tohoto zákona se nelze odchýlit,
5. za dodržování povinností a zákazů stanovených tímto zákonem, je odpovědný provozovatel, který provozuje místo, kde jsou tabákové výrobky prodávány; provozovatele lze zjistit z povinného označení, kterým má být každá prodejna dle zákona³⁶ vybavena,

6. kontrolními orgány, na části územní působnosti zákona⁹ – území Statutárního města Brna, jsou *Městská policie Brno*, Štefánikova 112/43, 60200 Brno – Ponava⁴¹; *Městské ředitelství Policie ČR Brno – město*, Cejl 4/6, 611 38 Brno⁴²; *Ředitelství inspektorátu SZPI v Brně*, Běhounská 10, 601 26 Brno⁴³; Statutární město Brno, *Magistrát města Brna*, Malinovského nám. 3, 602 00 Brno⁴⁴,
7. orgány stanovené pro vedení řízení o správním deliktu a pro ukládání sankcí na části územní působnosti zákona⁹ – území Statutárního města Brna, jsou *Ředitelství inspektorátu SZPI v Brně*, Běhounská 10, 601 26 Brno⁴⁴ a Statutární město Brno, *Magistrát města Brna*, Malinovského nám. 3, 602 00 Brno⁴⁵
8. tabákovým výrobkem je vše co obsahuje tabák (i geneticky modifikovaný – poznámka autora), s kumulativní podmínkou, že toto „vše“ musí být užíváno kouřením, šňupáním, sáním nebo žvýkáním,
9. tabákové výrobky lze prodávat v prodejnách, které byly za tímto účelem kolaudovány v souladu se zvláštním zákonem³⁵, ve stáncích s prodejem denního a periodického tisku a v zařízeních společného stravování provozovaného na základě hostinské činnosti. Šetření je zaměřeno na prodej tabákových výrobků v prodejnách, stáncích s prodejem denního periodického tisku a v zařízeních společného stravování provozovaného na základě hostinské činnosti,
10. zakazuje prodej tabákových výrobků a potřeb pomocí prodejních automatů, u nichž nelze vyloučit prodej osobám mladším 18 let věku,
11. zakazuje prodej tabákových výrobků osobám mladším 18 let,
12. stanovuje provozovatelům na místech prodeje tabákových výrobků umístit pro kupujícího zjevně viditelný text zákazu prodeje tabákových výrobků osobám mladším 18 let věku.

⁴¹<http://www.mpb.cz/kontakty-mp-brno/>, 13. 11. 2009

⁴²<http://www.policie.cz/SCRIPT/imapa.aspx?area=jm&docid=727&nid=275&num=2>, 17. 11. 2009

⁴³<http://www.szpi.gov.cz/lstDoc.aspx?nid=11302>, 17. 11. 2009

⁴⁴<http://www.brno.cz/kontakty/>, 13. 11. 2009

⁴⁵<http://www.brno.cz/kontakty/>, 13. 11. 2009

3. Informace kontrolních orgánů

3.1 Městská policie Brno

Na základě písemné žádosti (viz Příloha č. 2 – poznámka autora) byly od Městské policie Brno vyžádány informace:

1. o počtu provedených kontrol v roce 2008, zaměřených na dodržování zákazu prodeje tabákových výrobků a tabákových potřeb pomocí prodejních automatů, u nichž nelze vyloučit prodej osobám mladším 18 let věku,
2. o počtu zjištěných porušení zákazu prodeje tabákových výrobků a tabákových potřeb pomocí prodejních automatů, u nichž nelze vyloučit prodej osobám mladším 18 let věku,
3. o počtu kontrol v roce 2008, zaměřených na dodržování zákonem⁹ stanovené povinnosti označit prodejní místa tabákových výrobků, pro kupujícího zjevně viditelným textem zákazu prodeje tabákových výrobků osobám mladším 18 let,
4. o počtu zjištěných porušení zákonem⁹ stanovené povinnosti označit pro kupujícího zjevně viditelným textem zákazu prodeje tabákových výrobků osobám mladším 18 let, místa prodeje tabákových výrobků,
5. o případném zdůvodnění, proč v daném období nebylo dodržování zákona⁹, resp. dodržování ustanovení § 4 a 7 zákona⁹ ze strany Městské policie Brno kontrolováno.

Zjištěné informace

Z obdržené písemné odpovědi Městské policie Brno vyplývá následující:

1. informační systém Městské policie Brno neobsahuje za rok 2008 žádné údaje o kontrolách dodržování zákazu prodeje tabákových výrobků, tabákových potřeb pomocí prodejních automatů, u nichž nelze vyloučit prodej osobám mladším 18 let věku,
2. informační systém Městské policie Brno neobsahuje za rok 2008 žádné údaje o kontrolách dodržování povinnosti provozovatele na místech prodeje tabákových výrobků umístit pro kupujícího viditelný text zákazu prodeje tabákových výrobků, tabákových potřeb osobám 18 let,

3. důvodem neprovádění specifických předmětných kontrol je skutečnost, že Městská policie Brno je pouze jedním z orgánů určených ke kontrole dodržování povinností stanovených zákonem⁹. Dalším důvodem, je dle sdělení Městské policie Brno to, že obecní policie plní úkoly dle zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů, k zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku a plnění dalších zákonných úkolů, a to vše s ohledem na technické a kapacitní možnosti strážníků Městské policie Brno a stanovené priority Městské policie Brno. Dle statistických údajů Městské policie Brno za rok 2008 strážníci revírů a jednotek plnili dle výkonu Městské policie Brno naléhavější úkoly obecní policie v oblasti místních záležitostí veřejného pořádku na území statutárního města Brna.

3.1.1 Dílčí závěr – Městská policie Brno

Z písemné odpovědi Městské policie Brno lze logickou úvahou odvodit, že vzhledem k tomu, že v roce 2008 neprovedla žádnou kontrolu se zaměřením na kontrolu dodržování zákazu a povinnosti stanovených ustanovením § 4 a 7 zákona⁹, nezjistila také žádné porušení zákazu a povinnosti stanovených ustanovení § 4 a 7 zákona⁹.

Lze také konstatovat, že státem směřovaná protidrogová politika, cílená na osoby mladší 18 let, není prioritou Městské policie Brno. Dle informací⁴⁶ Městské policie Brno je denní činnost 74 – 108 příslušníků (standardně má denně každý z osmi revírů v terénu jednu dvoučlennou autohlídku, z toho revír Střed má až čtyři autohlídky; každá ze sedmi jednotek má jednu autohlídku, z toho Jednotka operativního zásahu až tři a Jednotka dopravní dvě autohlídky, vše v nepřetržitém provozu; dále na teritoriu Statutárního města Brna působí několik pěších hlídek v počtu 4 – 8 strážníků na každém revíru v jednosměnném nebo dvousměnném provozu s předpokládaným koncem pracovní doby až ve 20. hodin – poznámka autora), zaměřená na naléhavější úkoly veřejného pořádku na území Statutárního města Brna. Mezi tyto „naléhavější úkoly“ lze, dle statistických informací⁴⁷ Městské policie Brno za rok 2008, zařadit např. 8583 případů nasazení technické uzávěry k zabránění odjetí vozidla tzv. „botičky“, 1643 případů odtahování vozidel nebo 1291 zjištěných přestupků v oblasti porušení podmínek při chovu zvířat.

⁴⁶www.mpb.cz/verejne-informace/poskytovane-informace-2009/pocet-zamestnancu/, 29. 12. 2009

⁴⁷<http://www.mpb.cz/informacni-servis-mp-brno/statistiky/>, 29. 12. 2009

3.2 Policie ČR

Na základě písemné žádosti (viz Příloha č. 3 – poznámka autora), byly od Policie ČR vyžádány informace:

1. o počtu kontrol v roce 2008, provedených na území Statutárního města Brna zaměřených na dodržování zákazu prodeje tabákových výrobků a tabákových potřeb pomocí prodejních automatů, u nichž nelze vyloučit prodej osobám mladším 18 let věku,
2. o počtu zjištěných porušení zákazu prodeje tabákových výrobků a tabákových potřeb pomocí prodejních automatů, u nichž nelze vyloučit prodej osobám mladším 18 let věku,
3. o počtu kontrol, provedených v roce 2008 na území Statutárního města Brna, zaměřených na kontrolu zákonem stanovené povinnosti označit prodejní místa tabákových výrobků, pro kupujícího zjevně viditelným textem zákazu prodeje tabákových výrobků osobám mladším 18 let,
4. o počtu zjištěných porušení zákonem stanovené povinnosti označit, pro kupujícího zjevně viditelným textem zákazu prodeje tabákových výrobků osobám mladším 18 let, místa prodeje tabákových výrobků,
5. o případné zdůvodnění, proč v daném období nebylo dodržování zákona⁹, resp. dodržování ustanovení § 4 a 7 zákona⁹ ze strany Policie ČR kontrolováno.

Zjištěné informace

Z obdržené písemné odpovědi Policie ČR vyplývá následující:

1. v roce 2008 bylo na území Statutárního města Brna zrealizováno Policií ČR cca 140 akcí s konkrétním zaměřením na dodržování zákazů a povinností stanovených zákonem⁹ (nejednalo se o zaměření na dodržování zákazu prodeje tabákových výrobků a tabákových potřeb pomocí prodejních automatů), avšak ani v rámci těchto akcí nebyla opomíjena i výše uvedená kontrola dodržování povinností,
2. v oblasti kontroly zaměřené na dodržování zákazu prodeje tabákových výrobků a tabákových potřeb pomocí prodejních automatů, u nichž nelze vyloučit prodej osobám mladším 18 let věku, Policie ČR uvádí, že na území Statutárního města Brna je většina těchto automatů dálkově ovládaná obsluhou a tím je prakticky vyloučena možnost prodeje osobám mladším 18 let věku,

3. Policie ČR provádí kontroly průběžně v rámci běžného výkonu služby. Tyto kontroly nejsou evidovány. Evidenčně je vedeno až samotné zjištěné pochybení, které ovšem vzhledem ke skutečnosti, že se zpravidla jedná o přestupkové jednání, které je schováno pod jedno paragrafové znění (viz ustanovení § 30 zákona č. 200/1990Sb., o přestupcích), je problematické blíže specifikovat. Cílené akce s konkrétním zaměřením na ustanovení § 4 a ustanovení § 7 zákona⁹, nejsou prováděny, neboť jsou součástí komplexních akcí zaměřených na dodržování zákona⁹,
4. Policie ČR závěrem písemné odpovědi doplňuje poskytnuté informace o sdělení, že kontrolu dodržování povinností stanovených zákonem⁹, jde – li o tabákové výrobky, vykonává Státní zemědělská a potravinářská inspekce, které se také případné zjištěné správní delikty oznamují.

3.2.1 Dílčí závěr – Policie ČR

Z písemné odpovědi Policie ČR vyplývá, že se zabývá protidrogovou politikou při běžném výkonu služby. Ze sdělených informací vyplývá, že cílené kontroly na dodržování zákazů a povinností stanovené ustanovením § 4 a 7 zákona nejsou Policií ČR prováděny a statisticky evidovány, protože dodržování ustanovení § 4 a 7 zákona⁹ je kontrolováno v průběhu kontrolních akcí, které jsou zaměřeny na komplexní kontrolu dodržování zákona⁹, jako celku.

S tvrzením Policie ČR, že nelze zjistit počet zjištěných porušení zákazu a povinností stanovených ustanovením § 4 a § 7 zákona⁹, protože tato provinění jsou řešena dle ustanovení § 30 zákona č. 200/1990Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů⁴⁸, se nelze ztotožnit, jelikož skutkové podstaty přestupků obsažené v ustanovení § 30 zákona⁴⁸ neobsahují skutkovou podstatu přestupku, která by spočívala v porušení zákazu stanoveného ustanovením § 4 zákona⁹ resp. porušení povinnosti stanovenou ustanovením § 7 zákona⁹. Jinými slovy, porušení zákazu stanoveného ustanovením § 4 a porušení povinnosti dle ustanovení § 7 zákona⁹ nelze sankcionovat dle zákona o přestupcích⁴⁸, jelikož zákon o přestupcích⁴⁸ nespátřuje jednání v rozporu s ustanovením § 4 a ustanovením § 7 zákona⁹ za protizákonné a tudíž ani postižitelné dle zákona o přestupcích⁴⁸ (srovnej ustanovení § 30 zákona o přestupcích⁴⁸ s ustanoveními § 4, § 7 a ustanovením § 24 odst. 4 písm. c) zákona⁹ – poznámka autora).

⁴⁸TZ 132, C.H.Beck, str. 475

Z poskytnutých informací nevyplývá, na základě čeho je uvedeno tvrzení: „...na území Statutárního města Brna je většina prodejních automatů dálkově ovládaná obsluhou a tím je prakticky vyloučena možnost prodeje osobám mladším 18 let věku“. Toto tvrzení nelze považovat za relevantní a dostatečně validní informaci, jelikož není patrné, z čeho toto tvrzení vyplývá. Jestliže tvrzení vyplývá z nějaké kontrolní akce nebo šetření Policie ČR, je zarážející formulace uvedená v odpovědi: „...většina...“. Z logického slovního rozboru vyplývá, že „většina“ není totéž, jako „všechny“, tzn., že Policie ČR má povědomost o tom, že některé automaty nejsou dálkově ovládány obsluhou a tudíž není prakticky vyloučen prodej osobám mladším 18 let. Z předchozího odstavce je patrné, že zjištění prodeje tabákových potřeb pomocí prodejního automatu, u něhož nelze vyloučit prodej osobám mladším 18 let, je Policie ČR povinna oznámit orgánu příslušnému pro řízení ve věci uložení sankce za správní delikt – Státní zemědělské a potravinářské inspekci.

Ze zaslanych informací dále vyplývá, že Policie ČR si je oprávněně vědoma skutečnosti, že není jediným kontrolním subjektem, který má právo kontrolovat dodržování zákonem⁹ stanovených zákazů a povinností.

3.3 Státní zemědělská a potravinářská inspekce

Na základě písemné žádosti (viz Příloha č. 4 – poznámka autora), byly od Státní zemědělské a potravinářské inspekce vyžádány informace:

1. o počtu kontrol provedených v roce 2008 na území Statutárního města Brna, zaměřených na dodržování zákazu prodeje tabákových výrobků a tabákových potřeb pomocí prodejních automatů, u nichž nelze vyloučit prodej osobám mladším 18 let věku,
2. o počtu zjištěných porušení zákazu prodeje tabákových výrobků a tabákových potřeb pomocí prodejních automatů, u nichž nelze vyloučit prodej osobám mladším 18 let věku,
3. o počtu kontrol provedených v roce 2008 na území Statutárního města Brna, zaměřených na kontrolu zákonem⁹ stanovené povinnosti označit prodejní místa tabákových výrobků, pro kupujícího zjevně viditelným textem zákazu prodeje tabákových výrobků osobám mladším 18 let,
4. o počtu zjištěných porušení zákonem⁹ stanovené povinnosti označit pro kupujícího zjevně viditelným textem zákazu prodeje tabákových výrobků osobám mladším 18 let místa prodeje tabákových výrobků,

5. o počtu Státní zemědělskou a potravinářskou inspekci udělených sankcí v r. 2008, za porušení ustanovení § 4 a 7 zákona⁹,
6. o případné zdůvodnění, proč v daném období nebylo dodržování zákona⁹, resp. dodržování ustanovení § 4 a 7 zákona⁹ ze strany Státní zemědělské a potravinářské inspekce kontrolováno.

Zjištěné informace

Z obdržené písemné odpovědi Státní zemědělské a potravinářské inspekce vyplývá následující:

1. dle informačního systému Státní zemědělské a potravinářské inspekce nebyla v roce 2008 provedena na území Statutárního města Brna žádná kontrola se zaměřením na kontrolu dodržování zákazu a povinností stanovených ustanovením § 4, resp. ustanovením § 7 zákona⁹,
2. podle sdělení Státní zemědělské a potravinářské inspekce nepatřila kontrola prodeje tabákových výrobků ve smyslu zákona⁹ v roce 2008 k prioritám kontroly Státní zemědělské a potravinářské inspekce,
3. Státní zemědělská a potravinářská inspekce neviduje ve Statutárním městě Brně v roce 2008 žádnou spotřebitelskou stížnost týkající se tabákových výrobků,
4. k počtu udělených sankcí za porušení zákazu a povinností stanovených ustanovením § 4 a 7 zákona⁹ v roce 2008 se Státní zemědělská a potravinářská inspekce, bez udání důvodu, nevyjádřila ani po telefonické urgenci, nevyjádřila se ani po urgenci zasláné elektronickou poštou (e – mailem).

3.3.1 Dílčí závěr – Státní zemědělská a potravinářská inspekce

Ze Státní zemědělské a potravinářské inspekce poskytnutých informací vyplývá, že státní protidrogová politika, cílená na osoby mladší 18 let, nebyla v roce 2008 pro Státní zemědělskou a potravinářskou inspekci prioritou v oblasti kontrol. Toto tvrzení je zarážející vzhledem k tomu, že Státní zemědělská a potravinářská inspekce je organizační složkou státu⁴⁹, která je přímo podřízená ministerstvu zemědělství a současně je i orgánem státního dozoru. Je proto zarážející, že stát, který považoval za nutné stanovit zákonem⁹ zákazy a povinnosti jako součást protidrogové politiky státu, nepovažuje za nutné, aby organizační

⁴⁹<http://www.szpi.gov.cz/>, 30. 12. 2009

složka státu – Státní zemědělská a potravinářská inspekce, která byla zákonem⁹ ustanovena orgánem státního dozoru, prioritně prováděla kontroly se zaměřením na dodržování zákonem⁹ stanovených zákazů a povinností.

Z dokumentu pojmenovaném „Zpráva o činnosti SZPI v roce 2008“⁵⁰ vyplývá, že v roce 2008 provedla Státní zemědělská a potravinářská inspekce 73 837 kontrol s cíleným zaměřením (tj. zaměřením na hygienu, systémy kritických kontrolních bodů, označování, dokumentaci, data použitelnosti a trvanlivosti apod.). V rámci těchto kontrol bylo zjištěno 6 případů nevyhovujících vzorků komodity „tabákové výrobky“.⁵¹

Z dokumentu nazývaným „Zpráva o činnosti SZPI v roce 2008“⁵³ není zřejmé, zda případy nevyhovujících vzorků komodity „tabákové výrobky“ mají nějaký vztah k problematice zákazů a povinností stanovených zákonem⁹. Nelze proto zhodnotit úlohu Státní zemědělské a potravinářské inspekce v státní protidrogové politice, realizované prostřednictvím zákona⁹ na území Statutárního města Brna.

Ke konstatování: „...Státní zemědělská a potravinářská inspekce neeviduje ve Statutárním městě Brně v roce 2008 žádnou spotřebitelskou stížnost týkající se tabákových výrobků.“ Lze uvést tolik, že kontroly se zaměřením na dodržování zákona⁹ lze provádět i z vlastní iniciativy kontrolního úřadu, není nutné vyčkávat na případnou stížnost (podnět, oznámení).

Poté co jsem se seznámil s dokumentem nazývaným „Zpráva o činnosti SZPI v roce 2008“⁵³ jsem toho názoru, že kompetence (kontrolní a ukládání sankcí) svěřené zákonem⁹ Státní zemědělské a potravinářské inspekci by měly být pro věcnou nepříslušnost této instituci, formou novelizace zákona⁹, odebrány a následně svěřeny do kompetence České obchodní inspekce, která je taktéž orgánem státní správy, resp. je organizační složkou státu, která kontroluje a dozoruje právnické a fyzické osoby prodávající nebo dodávající výrobky a zboží na vnitřní trh, poskytující služby nebo vyvíjející jinou podobnou činnost na vnitřním trhu⁵².

⁵⁰<http://www.szpi.gov.cz/docDetail.aspx?docid=1014211&docType=ART&nid=11386>, str. 7, 30. 12. 2009

⁵¹<http://www.szpi.gov.cz/docDetail.aspx?docid=1014211&docType=ART&nid=11386>, str. 8, 30. 12. 2009

⁵²<http://www.coi.cz/cs/ocoi/kdo-jsme-kompetence.html>, 30. 12. 2009

3.4 Statutární město Brno

Na základě písemné žádosti (viz Příloha č. 5 – poznámka autora), byly od Statutárního města Brna vyžádány informace:

1. o tom, zda je ve Statutárním městě Brně zřízena funkce protidrogového koordinátora v souladu s ustanovením § 23 odst. 2 zákona⁹,
2. o tom, zda se, v případě, že funkce protidrogového koordinátora zřízena není, protidrogovou politikou na území statutárního města Brna zabývá jiný orgán, např. zvláštní iniciativní nebo poradní orgán,
3. o počtu kontrol provedených Statutárním městem Brnem v roce 2008 se zaměřením na dodržování zákonem⁹ stanoveného zákazu prodeje tabákových výrobků a tabákových potřeb pomocí prodejních automatů, u nichž nelze vyloučit prodej osobám mladším 18 let věku,
4. o počtu kontrol provedených Statutárním městem Brnem v roce 2008 se zaměřením na dodržování zákonem⁹ stanovené povinnosti označit místo prodeje tabákových výrobků pro kupujícího zjevně viditelným textem zákazu prodeje tabákových výrobků osobám mladším 18 let,
5. o počtu sankcí, udělených v roce 2008 za správní delikt, v případě zjištěného porušení zákazu a povinnosti stanovených ustanoveními § 4 a 7 zákona⁹.
6. o zdůvodnění případného nekontrolování plnění zákazů a povinností stanovených ustanoveními § 4 a 7 zákona⁹ ze strany Statutárního města Brna.

Zjištěné informace

Z obdržené písemné odpovědi Statutárního města Brna, resp. Magistrátu města Brna vyplývá následující:

1. funkce protidrogového koordinátora je ve Statutárním městě Brně zřízena a personálně obsazena v souladu s usnesením Vlády ČR č. 446 ze dne 18. 8. 1993⁵³; funkce protidrogového koordinátora byla zřízena dne 17. 4. 1997 na základě pověření výkonem funkce protidrogového koordinátora, č. j. KP/355/97,

⁵³http://racek.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/D384D8C547647159C12571B6006E5964, bod 29) písm. b), 31. 12. 2009

2. v roce 2008 provedlo Statutární město Brno 2 kontroly se zaměřením na dodržování příslušných ustanovení zákona⁹. Z evidencí vedených Magistrátem města Brna nelze zjistit, zda se jednalo konkrétně o kontrolu se zaměřením na dodržování zákazu a povinnosti stanovených zákonem⁹ v ustanovení § 4 a ustanovení § 7,
3. provedenými kontrolami nebyly zjištěny nedostatky, které by zakládaly vzniku podezření ze spáchání správního deliktu dle ustanovení § 24 zákona⁹.

3.4.1 Dílčí závěr – Statutární město Brno

Z poskytnutých informací vyplývá, že obec – Statutární město Brno se zabývalo v roce 2008 kontrolou dodržování zákona⁹ jako celku, ve velmi malé míře (2 kontroly). Malý počet kontrol neospravedlňuje ani zjištění, že při provedených kontrolách nebyly zjištěny žádné nedostatky. Další zarážející skutečností je fakt, že Statutární město Brno disponuje vlastním aparátem, který by měl být schopen účinně a kvalifikovaně provádět soustavnou kontrolu dodržování zákona⁹ – Městskou policií Brno, které je zřizovatelem. Ani pro tuto organizaci, na kterou má Statutární město Brno bezpochyby vliv, není kontrola dodržování zákona⁹ prioritou.

Funkce protidrogového koordinátora je ve Statutárním městě Brně zřízena a v současné době personálně obsazena. Tato funkce není sice zřízena na základě ustanovení § 23 odst. 2 zákona⁹, ale i na základě usnesení Vlády⁵⁶ má výkon této funkce směřovat ke koordinaci komplexního řešení drogové problematiky na úrovni magistrátních úřadů, ke kterému patří dle ustanovení § 22 odst. 4 zákona⁹ i povinnost obce kontrolovat dodržování ustanovení zákona⁹, činit opatření k odstranění zjištěných nedostatků a vyvozování důsledků, zejména ukládání sankcí.

Taktéž koordinace činnosti orgánů, které jsou oprávněny kontrolovat dodržování ustanovení zákona⁹, leží na straně Statutárního města Brna, neboť ustanovení § 23 odst. 2 písm. c) zákona⁹ hovoří o tom, že místní protidrogový koordinátor spolupracuje se státními a nestátními subjekty zabývajícími se programy prevence a léčby návykových nemocí. Jak vyplývá z předchozího textu, vzájemná koordinace kontrolních orgánů: Policie ČR, Městské policie Brno, Státní zemědělské a potravinářské inspekce a Statutárního města Brna, za účelem provádění kontrol dodržování ustanovení zákona⁹ není nastavena optimálně, protože kontrolou dodržování zákona⁹ v oblasti tabákových výrobků se z celkového počtu čtyř kontrolních institucí zabývá prakticky jenom Policie ČR.

4. Terénní šetření

4.1 Místní šetření

Statutární město Brno je organizačně členěno na městské části⁵⁴, kterých je celkem 29. Jejich rozmístění je patrné z Obrázku číslo 1. Jedná se jmenovitě o městské části:

Brno – Bohunice, Brno – Bosonohy, Brno – Bystrc, Brno – Černovice, Brno – Chrlice, Brno – Ivanovice, Brno – Jehnice, Brno – jih, Brno – Jundrov, Brno – Kníničky, Brno – Kohoutovice, Brno – Komín, Brno – Královo Pole, Brno – Líšeň, Brno – Maloměřice a Obřany, Brno – Medlánky, Brno – Nový Lískovec, Brno – Ořešín, Brno – Řečkovice a Mokrá Hora, Brno – sever, Brno – Slatina, Brno – Starý Lískovec, Brno – střed, Brno – Tuřany, Brno – Útěchov, Brno – Vinohrady, Brno – Žabovřesky, Brno – Žebětín, Brno – Židenice.

Obrázek č. 1 Členění Statutárního města Brna na městské části⁵⁴

⁵⁴<http://www.brno.cz/sprava-mesta/mestske-casti/>, 8. 1. 2010

Terénní šetření v provozovnách, ve kterých jsou běžně tabákové výrobky prodávány, bylo prováděno tak, že v každé městské části byla náhodným způsobem vybrána jedna prodejna kolaudovaná v souladu se zvláštním zákonem²⁹, jedno zařízení společného stravování provozovaného na základě hostinské činnosti a jeden stánek s prodejem denního periodického tisku.

Na základě dílčích závěrů uvedených v teoretické části bylo terénní šetření provedeno také v prodejně, kde jsou nabízeny tabákové výrobky nezatížené spotřební daní (SPD), daní z přidané hodnoty (DPH) a clem.

V rámci terénního šetření bylo prověřeno plnění zákonem⁹ stanovených povinností ve 27 prodejnách, kolaudovaných v souladu se zvláštním zákonem²⁹, ve 29 zařízeních společného stravování provozovaného na základě hostinské činnosti a ve 26 stáncích s prodejem denního periodického tisku (viz Tabulka č. 1 – poznámka autora). V rámci šetření se nepodařilo na území městských částí Kníničky, Útěchov a Žebětín nalézt prodejnu kolaudovanou v souladu se zvláštním zákonem²⁹, a na území městských částí Jehnice, Kníničky a Útěchov se nepodařilo nalézt stánek s prodejem denního periodického tisku.

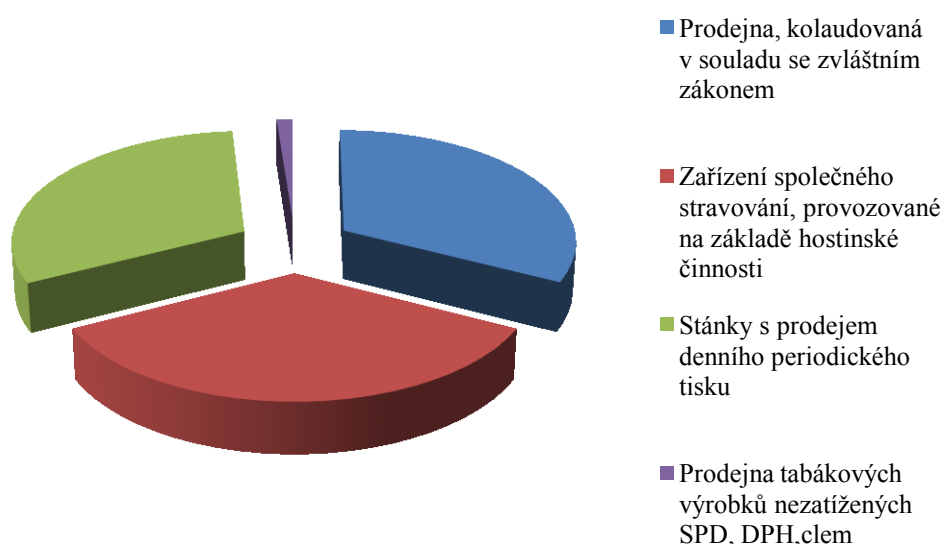
Tabulka č.1 Druh a počet provozoven, ve kterých bylo provedeno šetření (zpracoval autor)

Druh provozovny	Počet
Prodejna kolaudovaná v souladu se zvláštním zákonem	27
Zařízení společného stravování provozované na základě hostinské činnosti	29
Stánky s prodejem denního periodického tisku	26
Prodejna tabákových výrobků nezatížených SPD, DPH, clem	1
CELKEM	83

Grafické znázornění poměru jednotlivých druhů provozoven ve vztahu k celkovému počtu zkontrolovaných provozoven je uvedeno v Obrázku č. 2. Z grafického znázornění vyplývá, že jednotlivé druhy provozoven jsou zastoupeny téměř stejným poměrem. Nepoměr ve vztahu k ostatním druhům je pouze u prodejny, ve které jsou prodávány tabákové výrobky nezatížené spotřební daní, daní z přidané hodnoty a clem. Nepoměr je zapříčiněn tím, že na území Statutárního města Brna se nachází pouze jedna prodejna, ve které jsou prodávány tabákové výrobky nezatížené spotřební daní, daní z přidané hodnoty a clem.

Šetření bylo provedeno v jedné takové prodejně, z čehož vyplývá, že byly zkontrolovány všechny provozovny z možných, přičemž zjištěný výsledek v této oblasti nemá (vzhledem k nízkému počtu zkontrolovaných provozoven tohoto typu – poznámka autora) potřebnou validitu. Z toho důvodu nebudou výsledky pozorování získané při provedení šetření v prodejně, kde jsou prodávány tabákové výrobky nezatížené spotřební daní, daní z přidané hodnoty a clem, zahrnuty do údajů, které jsou prezentovány níže (souhrn údajů získaných v prodejnách kolaudovaných v souladu se zvláštním zákonem, zařízeních společného stravování, provozovaných na základě hostinské činnosti, a stáncích s prodejem denního periodického tisku – poznámka autora). Výsledek pozorování v prodejně, kde jsou prodávány tabákové výrobky nezatížené spotřební daní, daní z přidané hodnoty a clem, bude prezentován samostatně, pro dokreslení celkové situace.

Obrázek č.2 Grafické znázornění poměrného zastoupení jednotlivých druhů provozoven (zpracoval autor)

Výběr subjektů, které byly v rámci terénního šetření podrobeny kontrole na plnění zákonem⁹ stanovených povinností, byl proveden náhodným výběrem, kdy při procházení jednotlivých městských částí byly náhodně vyhledávány provozovny požadovaného typu. Pro identifikaci konkrétní městské části, ve které bylo v daný moment prováděno šetření, bylo využito dopravního značení, resp. informačních tabulí umístěných u pozemních komunikací, jejichž příklad je znázorněn na Obrázku č. 3 (viz Příloha č. 1 – poznámka autora).

Terénní šetření bylo provedeno v měsíci lednu 2010 v denních hodinách, za jasné viditelnosti, ani v jednom případě nemuselo být použito měřidlo k přeměření výšky písma (min. 5 cm – poznámka autora).

Výsledky místního šetření v místech prodeje tabákových výrobků

Terénním šetřením bylo zjištěno, že z celkového počtu 82 provozoven, ve kterých jsou běžně prodávány tabákové výrobky a které byly zahrnuty do terénního šetření, je pouze 60 z nich označeno nápisem, jehož podstatou je informování o zákazu prodeje tabákových výrobků osobám mladším 18 let (viz Tabulka č. 2 – poznámka autora). Při provádění šetření v provozovnách byl nápis vyhledáván pozorně, systematicky a v dostatečně dlouhém časovém údobí, bez ovlivnění výsledku vedlejšími vlivy (počasí, tma, porucha vidění na straně pozorovatele, špatné osvětlení – poznámka autora).

Tabulka č. 2 Počet označených/neoznačených provozoven (zpracoval autor)

Všechny provozovny označené nápisem, jehož <u>podstatou</u> je informovat o zákazu prodeje tabákových výrobků osobám mladším 18 let	ANO	NE	CELKEM
	60	22	82

Neznamená to ovšem, že těchto 60 provozoven beze zbytku splnilo požadavky zákona⁹ na označení místa prodeje požadovaným nápisem. Zákon⁹ stanovuje přesný obsah nápisu, velikost písma a místo umístění nápisu. V rámci místního terénního šetření bylo také prověřeno, zda nápis splňuje i formální náležitosti stanovené zákonem⁹.

Z celkového počtu 60 provozoven, které jsou označeny „nějakým“ nápisem, jehož podstatou je informace o zákazu prodeje tabákových výrobků osobám mladším 18 let, splnilo požadavek na minimální velikost písma 5 cm celkem 35 provozoven (viz Tabulka č. 3 – poznámka autora). V rámci šetření se nevyskytl jediný případ, který by byl z hlediska velikosti písma sporný. Nápisy byly buď na první pohled evidentně psány větší velikostí než 5 cm, nebo tuto podmínku na první pohled evidentně nesplňovaly.

Tabulka č. 3 Počet provozoven s nápisem o velikosti písma min. 5 cm (zpracoval autor)

Velikost písma minimálně 5 centimetrů	ANO	NE	CELKEM
	35	25	60

Další taxativně stanovenou podmínkou je obsah nápisu. Z celkového počtu 60 provozoven bylo celkem 44 provozoven, ve kterých byl umístěn nápis, jehož obsah splňoval požadavky stanovené zákonem⁹. Nejčastějším nedostatkem v této oblasti bylo to, že slovní spojení „tabákových výrobků“ bylo nahrazeno slovem „cigaret“. Tato záměna byla vyhodnocena jako nedostatek, a tudíž rozpor se zákonem⁹, jelikož výše bylo uvedeno, co je z hlediska právního řádu ČR považováno za tabákový výrobek, a tento výčet obsahuje více položek než jen cigarety. Nutno však dodat, že v provozovnách, které byly označeny nápisem, kde místo spojení „tabákové výrobky“ bylo uvedeno „cigarety“, byly prodávány pouze cigarety. Nemohlo tedy dojít k prodeji jiného druhu tabákových výrobků než cigaret. Zda se v daném případě jedná, nebo nejedná o porušení zákona⁹, závisí na správním posouzení správního orgánu, který má delegovanou pravomoc provádět správní řízení ve věcech porušení zákona⁹ v této oblasti, nebo na rozhodnutí nezávislého soudu.

Tabulka č. 4 Počet provozoven se stanoveným obsahem nápisu (zpracoval autor)

	ANO	NE	CELKEM
Stanovený obsah nápisu	44	16	60

Poslední podmínkou, která je stanovena zákonem⁹, je požadavek na „zjevné“ umístění nápisu. Termín „zjevné“ není v zákoně blíže specifikován, posouzení „zjevnosti“ tedy souvisí se subjektivním posouzením ze strany osoby, která vykonává případnou kontrolu plnění této povinnosti, následném správním uvážení správního orgánu, který má delegovanou pravomoc provádět správní řízení ve věcech porušení zákona⁹ v této oblasti, nebo na rozhodnutí nezávislého soudu. Při provádění místního terénního šetření byla posuzována „zjevnost/nezjevnost“ umístění nápisu tak, že při čelním pohledu k místu, kde byly tabákové výrobky nabízeny k prodeji, bylo posuzováno, zda je nápis čitelný, jasně a dobře viditelný.

Výsledkem šetření je, že v 50 případech bylo umístění nápisu shledáno jako „zjevné“ (viz Tabulka č. 5 – poznámka autora).

Tabulka č. 5 Počet provozoven se „zjevným/nezjevným“ umístěním nápisu (zpracoval autor)

	ANO	NE	CELKEM
Zjevné umístění nápisu	50	10	60

Prodej tabákových výrobků nezatížených SPD, DPH a clem

Na základě dílčích závěrů uvedených výše bylo provedeno šetření také v prodejně, kde lze získat tabákové výrobky nezatížené spotřební daní, daní z přidané hodnoty a clem, a které jsou ve stanoveném množství při jejich dovozu na území České republiky osobami staršími 17 let, avšak mladšími 18 let, osvobozeny od celního dluhu (celní dluh = CLO + DPH + SP vybírané při dovozu zboží na území Evropského společenství – poznámka autora). Výsledkem šetření je zjištění, že místo prodeje tabákových výrobků nacházející se na území Statutárního města Brna (tzv. „Free Shop“ – poznámka autora), je označeno nápisem o zákazu prodeje tabákových výrobků osobám mladším 18 let, který současně splňuje požadavky na „zjevnost“ umístění nápisu, ale nespĺňuje požadavky na minimální velikost písma (5 cm – poznámka autora).

Prodej tabákových výrobků prostřednictvím prodejních automatů

Další oblastí, která byla v rámci terénního šetření vyšetřována, je oblast prodeje tabákových výrobků pomocí prodejních automatů. V průběhu šetření bylo zjištěno celkem 5 případů, kdy byly tabákové výrobky prodávány prostřednictvím prodejních automatů. Všechny případy prodeje pomocí prodejních automatů byly zjištěny v zařízeních společného stravování, provozovaných na základě hostinské činnosti. Šetřením bylo zjištěno, že tabákové výrobky jsou prodávány prostřednictvím dvou typů prodejních automatů, které se liší svojí funkcí.

Prvním typem je prodejní automat, který je funkční až poté, co obsluha tento automat dálkovým ovládním „odblokuje“ a po vhození mincí v potřebné nominální hodnotě je možné uskutečnit nákup tabákových výrobků.

Druhým typem je prodejní automat, který po vhození mincí v potřebné nominální hodnotě uskuteční prodej tabákových výrobků bez součinnosti s obsluhou.

Při provádění šetření nebyl nalezen žádný prodejní automat, který by sám o sobě vyhodnocoval nějakým způsobem věk osoby, která provádí nákup tabákových výrobků, např. snímáním a vyhodnocováním údajů z občanského průkazu. Ve dvou případech byla tato funkce suplována tím, že automat byl zablokován, a až po odblokování automatu obsluhou provozovny byl umožněn nákup tabákových výrobků, kdy kontrolu věku měla provést místo automatu obsluha. Tato náhrada funkcionality prodejního automatu je diskutabilní, ve svém důsledku by však mohla plnit účel příslušného ustanovení zákona⁹. Posouzení, zda je takový způsob prodeje tabákových výrobků prostřednictvím prodejního automatu v souladu

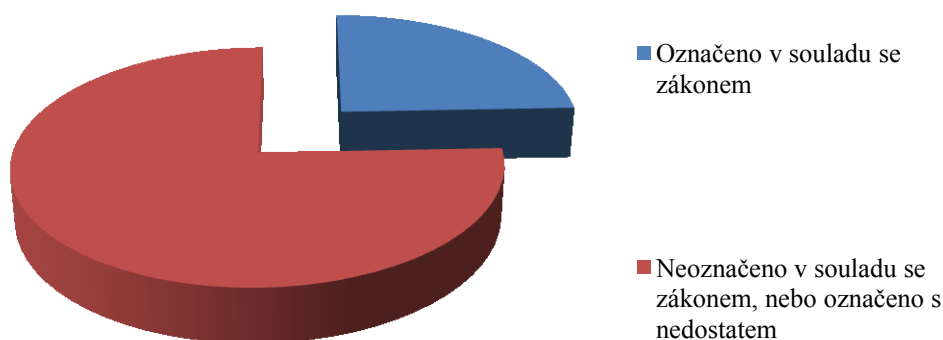
se zákonem⁹, nebo není v souladu se zákonem, leží na osobě, která vykonává případnou kontrolu plnění zákazu, následném správním uvážení správního orgánu, který má delegovanou pravomoc provádět správní řízení ve věcech porušení zákona⁹ v této oblasti, nebo na rozhodnutí nezávislého soudu.

4.2 Dílčí závěr na základě místního šetření

Na základě shromážděných údajů lze konstatovat, že šetřením provedeným na jednotlivých místech prodeje tabákových výrobků, z celkového počtu 82 míst prodeje tabákových výrobků, splňuje pouze 20 míst prodeje kumulativní podmínky stanovené zákonem⁹, na jejichž plnění bylo šetření cíleno (označení místa prodeje nápisem o zákazu prodeje tabákových výrobků osobám mladším 18 let, nápis o velikosti písma min. 5 cm a zjevné umístění nápisu – poznámka autora). Grafické znázornění poměru vyhovujících a nevyhovujících označení míst prodeje tabákových výrobků je uvedeno na Obrázku č. 4.

Provedeným šetřením byly zjištěny tři případy, kdy byly tabákové výrobky prodávány prostřednictvím prodejních automatů, které umožňovaly prodej tabákových výrobků osobám mladším 18 let. V těchto případech došlo k jednoznačnému porušení zákona⁹.

Obrázek č. 4 Poměr vyhovujících a nevyhovujících označení míst prodeje tabákových výrobků (zpracoval autor)

4.3 Šetření ve skupině mladistvých

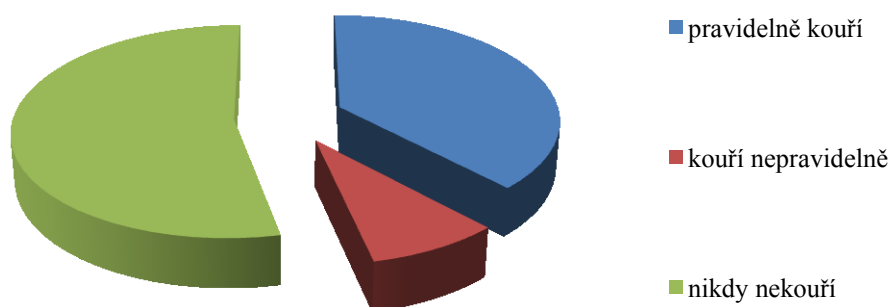
Šetření bylo provedeno pomocí nestandardizovaného dotazníku (viz Příloha č. 7 – poznámka autora), který sestavil autor na základě dosud získaných vědomostí a vlastních zkušeností. Dotazník byl sestaven za účelem získání tzv. tvrdých dat: věk, pohlaví, a tzv. měkkých dat, která postihovala dvě oblasti. Oblastí první je zjištění počtu pravidelných a nepravidelných kuřáků tabákových výrobků, resp. nekuřáků, dále pak počet mladistvých, kteří běžně nebo příležitostně nakupují tabákové výrobky, resp. počty mladistvých, kteří tabákové výrobky nenakupují. Druhá oblast byla vědomostní. Tato oblast měla za účel zjistit, jaké znalosti mají mladiství o zákonu⁹, resp. o povinnostech a zákazech stanovených zákonem⁹. Anketní dotazník v tištěné formě byl předložen k vyplnění žákům 9. tříd a žákům 1., 2. a 3. ročníků střední integrované školy. Struktura respondentů z hlediska věku a pohlaví je uvedena v Tabulce č. 6. Do šetření jsou zahrnuty dotazníky, které zpracovali respondenti starší 15 let, ale mladší 18 let (tzv. „mladiství“ – poznámka autora).

Tabulka č.6 Struktura respondentů z hlediska věku a pohlaví (zpracoval autor)

Věk	Muž	Žena	Celkem za věkovou kategorii
15 let	14	9	23
16 let	6	7	13
17 let	18	4	22
Počet respondentů (15 let + 16 let + 17 let)	CELKEM		58

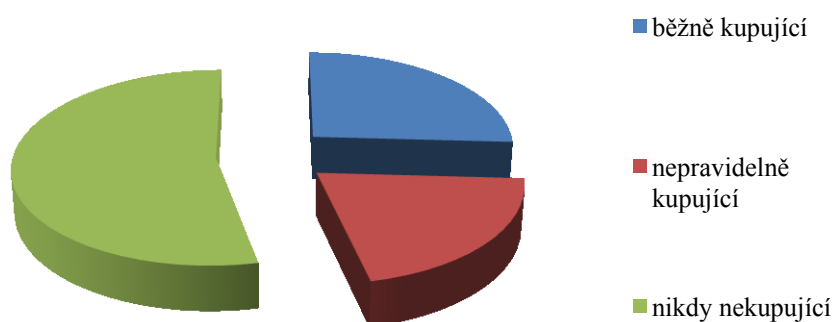
Na základě anketního dotazníku bylo zjištěno, že pro celkem 22 respondentů z celkového počtu 58 respondentů je typické konstatování: „kouřím tabákové výrobky (cigarety nebo doutníky, dýmkový tabák, cigarillos) **pravidelně** (tzn. každý den minimálně 1 cigaretu nebo doutník, dýmku, cigarillos). Pro 5 respondentů z celkového počtu 58 respondentů je typické konstatování: „kouřím tabákové výrobky (cigarety nebo doutníky, dýmkový tabák, cigarillos) **nepravidelně** (tzn. např. 2x v týdnu 1 cigaretu nebo doutník, dýmku, cigarillos). Pro 31 respondentů z celkového počtu 58 je typické konstatování: „**nekouřím** tabákové výrobky (cigarety nebo doutníky, dýmkový tabák, cigarillos) nikdy“. Grafické znázornění počtu kuřáků, příležitostných kuřáků a nekuřáků je uvedeno na Obrázku č. 5.

Obrázek č. 5 Poměr kuřáků, příležitostných kuřáků a nekuřáků ve skupině respondentů (zpracoval autor)

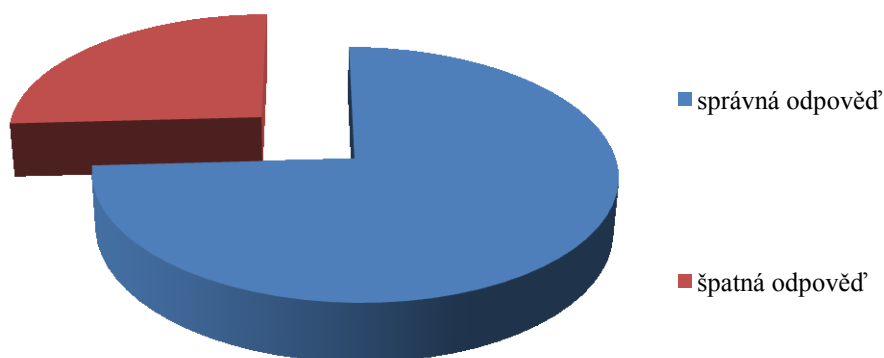
V další části dotazníku byly získány informace o dostupnosti tabákových výrobků osobám mladším 18 let. Z odpovědí vyplývá, že celkem 15 respondentů z celkem 58 se ztotožňuje s konstatováním: „**běžně nakupuji** tabákové výrobky typu cigarety, tabák, doutníky, cigarillos (z hlediska výzkumu není podstatné, zda je nakupujete pro sebe, rodiče nebo kamarády). **Nečiní** mě problém si zakoupit tyto výrobky, tzn. prodavač/ka mě je vždy prodá“. Celkem 12 respondentů z 58 se ztotožňuje s konstatováním: „**běžně nakupuji** tabákové výrobky typu cigarety, tabák, doutníky, cigarillos (z hlediska výzkumu není podstatné, zda je nakupujete pro sebe, rodiče nebo kamarády). **Většinou mě nečiní** problém si zakoupit tyto výrobky, tzn., stalo se mě, že mě prodavač/ka odmítla tabákové výrobky prodat“. Z celkového počtu 58 respondentů uvedlo celkem 31, že tabákové výrobky nikdy nekupují. Grafické znázornění počtu běžně i nepravidelně kupujících a nikdy nekupujících je uvedeno na Obrázku č. 6.

Obrázek č.6 Poměr běžně i nepravidelně kupujících a nikdy nekupujících respondentů (zpracoval autor)

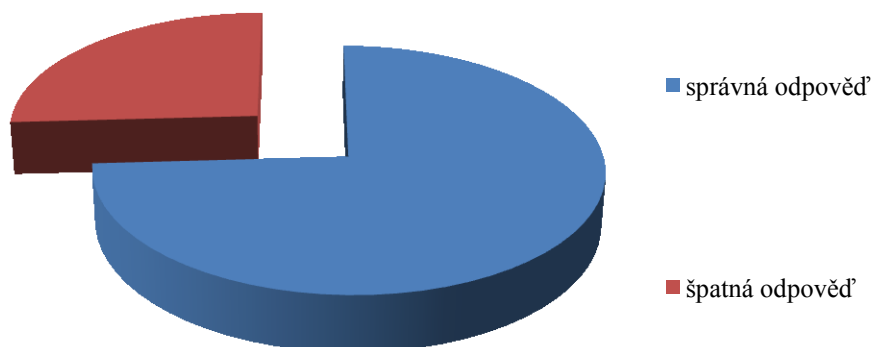
V oblasti šetření, které se soustředilo na znalosti respondentů, byly zjištěny následující informace. Celkem 46 respondentů z 58 správně vybralo z uvedených možností variantu nápisu, kterým má být označeno každé místo prodeje tabákových výrobků. Grafické znázornění poměru správných a nesprávných odpovědí je znázorněno na Obrázku č. 7.

Obrázek č.7 Poměr správných a nesprávných odpovědí (zpracoval autor)

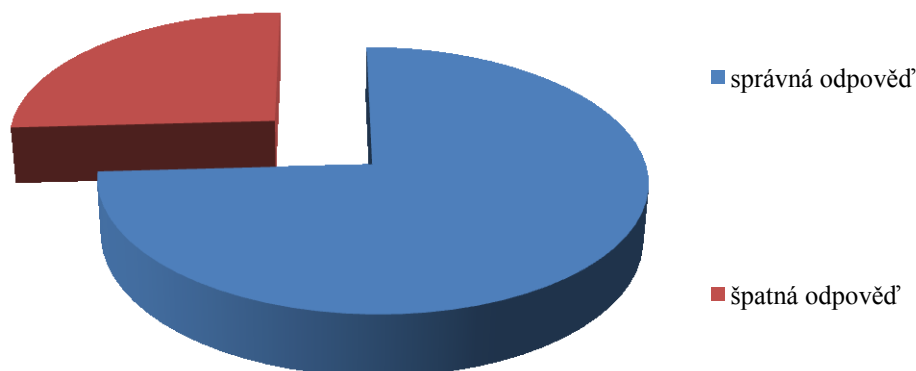
Dále pak byly získány informace, ze kterých vyplývá, že celkem 47 respondentů z 58 se domnívá, že zákon⁹ zakazuje v České republice kouření tabákových výrobků osobám mladším 18 let. Grafické znázornění poměru správných a nesprávných odpovědí je znázorněno na Obrázku č. 8.

Obrázek č. 8 Poměr správných a nesprávných odpovědí stran zákazu kouření osobám mladším 18 let (zpracoval autor)

Další testovanou znalostí respondentů byla znalost zákazu prodeje tabákových výrobků prostřednictvím prodejních automatů, u kterých nelze vyloučit prodej osobám mladším 18 let. Celkem 43 respondentů z 58 správně odpovědělo, že prodej prostřednictvím prodejních automatů, u kterých nelze vyloučit prodej osobám mladším 18 let, je zakázán. Grafické znázornění poměru správných a nesprávných odpovědí je znázorněno na Obrázku č. 7.

Graf č. 7 Poměr správných a nesprávných odpovědí – prodej prostřednictvím automatů (zpracoval autor)

4.4 Dílčí závěr na základě šetření ve skupině mladistvých

Na základě provedeného dotazníkového šetření lze konstatovat, že téměř polovina z dotazovaných mladistvých (cca 45 % – poznámka autora) kouří pravidelně min. 1 cigaretu denně, resp. nepravidelně min. 1 cigaretu 2x týdně. Vzhledem k tomu, že stejný počet respondentů uvedl, že běžně nakupují tabákové výrobky, resp. tabákové výrobky nakupují a většinou jim nečiní nákup tabákových výrobků problémy (stalo se jim však, že jim byl prodej tabákových výrobků odepřen – poznámka autora), lze dovodit, že ti respondenti, kteří kouří, si tabákové výrobky běžně kupují na obvyklých místech prodeje tabákových výrobků.

Zarážející je výsledek v oblasti, která testovala znalosti zákona⁹. Vysoké procento (cca 80 % – poznámka autora) správných odpovědí při výběru z možností ohledně povinného označení místa prodeje tabákových výrobků zákonem stanoveným nápisem, může být zapříčiněno buďto vynikajícími znalostmi zákona ze strany respondentů, výbornou všímavostí a pamětí

respondentů, protože mohli v minulosti správné označení spatřit na místech prodeje tabákových výrobků, nebo ne příliš vhodně sestavenou otázkou s nevhodným spektrem nabídnutých odpovědí. Jelikož z výše uvedeného vyplývá, že řádně označených míst prodeje tabákových výrobků je minimum (cca 25 % – poznámka autora), a z níže uvedeného bude zřejmé, že respondenti neoplývají přílišnou znalostí zákona⁹, přikláním se k tomu, že vysoká úspěšnost správných odpovědí byla zaviněna nesprávně sestavenou otázkou navrženými možnostmi správné odpovědi.

Zajímavým zjištěním je fakt, že 47 respondentů (cca 80 %) si myslí, že zákon⁹ zakazuje v České republice kouření osobám mladším 18 let. V porovnání s počtem kuřáků ve skupině je patrné, že samotný institut zákazu kouření by neměl vliv na chování mladistvých a sám o sobě by kouření mladistvých nijak neomezil.

Šetření přineslo zajímavé výsledky i v oblasti znalostí respondentů toho, že prodej tabákových výrobků prostřednictvím prodejních automatů, které nevylučují prodej tabákových výrobků osobám mladším 18 let, je zakázán. Vysoký počet správných odpovědí (cca 75 %) přičítám opět špatně sestavenému dotazníku, resp. formulaci odpovědí, které byly respondentům nabídnuty k výběru. Nosnou částí dotazníkového šetření je zjištění, že téměř polovina dotazovaných respondentů, mladších 18 let, pravidelně nebo nepravidelně kouří tabákové výrobky a obstarání tabákových výrobků jejich nákupem na místech obvyklého prodeje jim nečiní problémy.

Vedlejším zjištěním je skutečnost, že přestože bylo všem respondentům několikrát zopakováno, že dotazník je anonymní (zejména proto, aby respondenti neměli obavu přiznat, že pravidelně kouří tabákové výrobky – poznámka autora), došlo v úvodní diskuzi k dotazům respondentů, zda mohou dotazník podepsat, nebo označit jménem respondenta. Z vyplněných dotazníků vyplývá, že celkem 21 dotazníků z 58 bylo podepsáno, nebo označeno jménem respondenta. Z 21 podepsaných, resp. jménem označených dotazníků, bylo 15 dotazníků, ve kterých bylo uvedeno, že respondent pravidelně nebo příležitostně kouří tabákové výrobky. Tato snaha, v případě, že jména a podpisy korespondují s realitou a nejsou jen fikcí (pravdivost uvedených jmen a podpisů nebyla nijak ověřována – poznámka autora), může být motivována potřebou mladistvých respondentů „vykřičet“ na veřejnost skutečnost, že kouří tabákové výrobky, jsou tedy dospělí a nebojí se toho, že se o tom mohou dozvědět rodiče, učitelé. Šetřením nebyly zjištěné žádné další informace, které by tuto teorii podpořily.

Závěr

Na základě vyhodnocení výše uvedených údajů získaných v průběhu šetření a dílčích závěrů lze konstatovat, že tabákové výrobky jsou na místech obvyklého prodeje běžně prodávány osobám mladším 18 let. Toto tvrzení vychází ze zjištění, že velikost skupiny respondentů mladších 18 let, kteří uvedli, jako pro ně typické tvrzení: „Kouřím tabákové výrobky (cigarety nebo doutníky, dýmkový tabák, cigarillos) **pravidelně** (tzn. každý den minimálně 1 cigaretu nebo doutník, dýmku, cigarillos), resp. kouřím tabákové výrobky (cigarety nebo doutníky, dýmkový tabák, cigarillos) **nepravidelně** (tzn. např. 2 x v týdnu 1 cigaretu nebo doutník, dýmku, cigarillos)“, je co do počtu shodná se skupinou respondentů, kteří uvedli, jako pro ně typické tvrzení: „tabákové výrobky typu cigarety, tabák, doutníky, cigarillos (z hlediska výzkumu není podstatné, zda je nakupujete pro sebe, rodiče nebo kamarády) **běžně nakupuji**. **Nečiní** mě problém si zakoupit tyto výrobky, tzn. prodavač/ka mě je vždy prodá, resp., **běžně nakupuji** tabákové výrobky typu cigarety, tabák, doutníky, cigarillos (z hlediska výzkumu není podstatné, zda je nakupujete pro sebe, rodiče nebo kamarády). **Většinou mě nečiní** problém si zakoupit tyto výrobky, tzn., stalo se mě, že mě prodavač/ka odmítla tabákové výrobky prodat“. To znamená, že ti z respondentů, kteří kouří tabákové výrobky, si je také běžně opatřují zakoupením na místech obvyklého prodeje. Tímto je první hypotéza potvrzena.

Vyhodnocení druhé hypotézy, která tvrdí, že místa prodeje tabákových výrobků nejsou označena zákonem⁹ stanoveným způsobem je diskutabilní, a je zcela závislé na subjektivním posouzení hodnotícího. Z celkového počtu 82 kontrolovaných míst prodeje bylo pouze celkem 20 míst prodeje tabákových výrobků označeno zcela v souladu s požadavky zákona⁹. Vzhledem k tomu, že terénním šetřením bylo zjištěno celkem 50 míst prodeje, která byla označena nějakým nápisem, jehož podstatou bylo informovat o zákazu prodeje tabákových výrobků osobám mladším 18 let (celkem 30 míst prodeje tabákových výrobků z tohoto počtu nesplňovalo **současně** všechny požadavky na umístění a provedení nápisu – poznámka autora), lze tuto hypotézu považovat za vyvrácenou.

Třetí hypotéza, jejímž obsahem je tvrzení, že tabákové výrobky jsou prodávány i prostřednictvím prodejních automatů, které nevylučují prodej tabákových výrobků osobám mladším 18 let, je také potvrzena. Otázkou zůstává, jestli tak omezený počet získaných dat opravňuje k potvrzení či vyvrácení hypotézy. Faktem ovšem zůstává, že k potvrzení hypotézy

by stačil být jen jeden zjištěný případ prodeje tabákových výrobků prostřednictvím prodejního automatu, který nevyklučuje prodej tabákových výrobků osobám mladším 18 let.

Jestliže vyhodnocení druhé a třetí hypotézy bylo obtížné, vyhodnocení hypotézy čtvrté, jež obsahuje tvrzení, že kontrolní orgány nedostatečným způsobem kontrolují zákonem⁹ stanovené zákazy a povinnosti v oblasti prodeje tabákových výrobků osobám mladším 18 let, nečiní žádné problémy. Pouhé 2 kontroly provedené v r. 2008 orgány Statutárního města Brna, jsou vzhledem k počtu zjištěných nedostatků, prezentovaných výše, naprosto rovny nule. Nelze očekávat, že provozovatelé obvyklých míst prodeje tabákových výrobků budou dobrovolně dodržovat veškeré povinnosti a zákazy stanovených zákonem⁹, ať už z jejich neznalosti nebo z jiných prozaičtějších důvodů, mezi které lze zařadit především peníze. Prodejce je samozřejmě finančně zainteresován na prodeji každé krabičky cigaret, doutníků nebo balíčku tabáku. V případě, že tabákový výrobek neprodá osobě mladší 18 let, je vlastně proti sobě. V případě, že tabákový výrobek osobě mladší 18 let prodá, dosáhne okamžitě minimálního zisku v řádech korun, z dlouhodobého hlediska může získat zákazníka na zbytek svého života, se ziskem řádově desetitisíců korun (dle profesních znalostí autora cca 5,- Kč zisku na krabičce x 30 dní v měsíci x 12 měsíců v roce x 20 let = 36 000,- Kč – poznámka autora). V oblasti primární prevence sám o sobě zákon⁹ nic nezmuže, přestože obsahuje sankci za případné porušení zákona, zvláště v případě, že dodržování povinností a zákazů stanovených zákonem⁹ není v praxi ze strany kontrolních orgánů účinně vymáháno a prostřednictvím případných sankcí vynucováno.

Závěrem lze konstatovat, že právní úprava dosáhla svého cíle, který lze vysledovat v hlavních principech¹⁰ zákona. Můžeme říci, že oblast prevence v dané oblasti byla decentralizována a přenesena na úroveň vyšších územně samosprávných celků a samotných obcí. V oblasti financování byla odpovědnost přenesena taktéž na úroveň vyšších územně samosprávných celků a samotných obcí. V oblasti minimalizace nezbytného zásahu do práv občanů došlo ve sledované oblasti také k naplnění cíle, neboť zásah do práv občanů je tak minimální, že osoby mladší 18 let si tabákové výrobky běžně opatřují formou nákupu na obvyklých místech prodeje, z čehož vyplývá, že prodejci tabákových výrobků běžně prodávají tabákové výrobky osobám mladším 18 let. Předpoklad individuální odpovědnosti ohrožených osob a jejich rodinných příslušníků ve sledované oblasti naplněn nebyl, práce se však nezabývala problematikou osobní odpovědností postižených a jejich rodinných příslušníků. Nelze proto blíže určit příčiny nenaplnění cíle v této oblasti.

Resumé

Tato práce se zabývá otázkou, zda jsou, nebo nejsou plněny zákazy a omezení stanovené obecně závaznou právní normou, na základě které mají být prodejci tabákových výrobků učiněna taková opatření, v jejichž důsledku má docházet k omezení dostupnosti tabákových výrobků osobám mladším 18 let. Součástí práce je jednoduché šetření, které si klade za cíl zjistit, jak provádějí kontrolní orgány kontrolní činnost v dané oblasti. Práce si klade také za cíl zjistit, formou ankety s osobami mladšími 18 let, jaké mají tyto osoby znalosti obecného právního vědomí v oblasti kouření tabákových výrobků osobami mladšími 18 let. Práce také částečně ukazuje na to, jaká část osob mladších 18 let z celého osloveného spektra respondentů kouří více či méně pravidelně tabákové výrobky.

V úvodní části bylo provedeno nastínění problematiky kouření, resp. kouření osob mladších 18 let z hlediska zdravotního i z hlediska sociálního. Součástí této pasáže je i vyslovení hypotéz, které budou v práci testovány, současně s krátkým zdůvodněním, proč autor považuje hypotézy za hodné zkoumání.

Další část práce se zabývá tím, jakým způsobem společnost omezuje dostupnost tabákových výrobků, na jakých principech hodlá společnost v této oblasti stavět. V průběhu této části je podrobena analýze právní norma z hlediska právní síly, formálních znaků, působnosti. Součástí pasáže je také analýza pojmů: tabákový výrobek, prodejna, provozovatel. Současně dochází v této části práce k identifikaci kontrolních orgánů, které mají kontrolovat a sankcionovat případné porušení povinností a zákazů stanovených příslušnou právní normou. Je zde také zmíněna cesta, jakou lze zákonným způsobem získat veřejně dostupné informace o činnosti kontrolních orgánů ve zkoumané oblasti a informace o tom jaké prostředky použije autor při získávání informací v průběhu šetření. Zjištěná fakta a skutečnosti jsou shrnuta do dílčího závěru na konci této části.

Následující část práce popisuje rozsah činnosti kontrolních orgánů v dané oblasti, a to za období kalendářního roku 2008. Od jednotlivých kontrolních orgánů byly shromážděny informace o počtech kontrol v dané oblasti a počtech zjištěných, případně následně sankcionovaných porušení zákazů a povinností stanovených zákonem. Na základě získaných informací je závěrem této práce opět uveden dílčí závěr.

V poslední části pak jsou prezentovány informace, které byly shromážděny pomocí dotazníkové ankety (nestandardizovaného dotazníku – poznámka autora) od respondentů, kteří jsou z hlediska věku (15, 16 a 17 let – poznámka autora) cílovou skupinou z hlediska cíle zákona. Jinými slovy, jedná se o ty osoby, kterým by měl zákon omezovat dostupnost tabákových výrobků. Informace jsou prezentovány, jak slovním popisem, tak i pomocí tabulek a grafů. Část opět obsahuje dílčí závěr.

Závěrem práce se pak autor, na základě uvedených dílčích závěrů, slovním způsobem vypořádává s výsledkem testování hypotéz a vyslovuje svůj názor na to, zda byla hypotéza potvrzena, nebo vyvrácena. Současně vyslovuje svůj názor na to, zda zkoumaná právní úprava splňuje účel, deklarovaný pomocí hlavních principů, na nichž je právní úprava koncipována.

Anotace

Pavel Vojáček: Společnost – tabákové výrobky a mládež, Brno, IMS 2010, 50 stran.

Tato práce se zabývá dostupností tabákových výrobků osobám mladším 18 let na území Statutárního města Brna. Za tímto účelem bylo provedeno terénní šetření se zaměřením na plnění povinností a zákazů stanovených zákonem prodejcům tabákových výrobků. Cílem tohoto zákona je omezit dostupnost tabákových výrobků osobám mladším 18 let. Současně bylo provedeno šetření za účelem prověření plnění kontrolní funkce v této oblasti. Kontrolní funkci mají – dle zákona – provádět orgány státní správy a místní samosprávy.

Klíčová slova: zákon, kouření, osoby mladší 18 let, tabákové výrobky, místa prodeje tabákových výrobků, kontrolní orgány.

Annotation

Pavel Vojáček: Society – tobacco products and teenagers, Brno, IMS 2010, p. 50

This study considers accessibility of the tobacco products for persons younger than 18 years of age in the Statutory City of Brno territory. For this reason there was a fieldwork performed, focused on obeying of law and restrictions for tobacco products salers. The aim of this regulation is restraining of tobacco products for teenagers. At the same time, there was a research performed verifying control functions executing in this territory. According to the law, the control should be performed by the state administrative authority.

Key words : act, smoking, persons under 18 years, tobacco products, point of sale of tobacco products, control authorities.

Literatura a prameny

Právní předpisy

1. Zákon číslo 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
2. Zákon číslo 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů.
3. Zákon číslo 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů.
4. Zákon číslo 309/1999 Sb., o Sbírce zákonů a Sbírce mezinárodních smluv.
5. Zákon číslo 500/2004 Sb., Správní řád, ve znění pozdějších předpisů.
6. Zákon číslo 225/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 49/1997 Sb., o civilním letectví a o změně a doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů.
7. Zákon číslo 273/2008, o Policii ČR, v platném znění.
8. Vyhláška číslo 157/1964 Sb., o Vídeňské úmluvě o diplomatických stycích.
9. Zákona číslo 110/1997, o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
10. Zákon číslo 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů.
11. Zákon číslo 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

12. Zákon číslo 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.
13. Zákon číslo 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.
14. Nařízení Rady (EHS) č. 918/83, o systému Společenství pro osvobození od cla, ve znění Nařízení Rady (ES) č. 274/2008.
15. Směrnice Rady 2007/74/ES ze dne 20. prosince 2007 o osvobození zboží dováženého osobami cestujícími ze třetích zemí od daně z přidané hodnoty a spotřební daně.
16. ÚZ č. 521 – *Ústava České republiky, Listina základních práv a svobod*. Ostrava: Sagit, 2005, 192 s.; ISBN 80–7208–525–5.
17. TZ č. 132 – *Nový trestní zákoník, trestní řád, přestupky*. Praha: C. H. Beck, 2009, 528 s.; ISBN 978–80–7400–144–4.

Literatura

18. Dostálová, J., Harvánek, J., *Základy teorie práva (pro BDS)*. 1. přeprac. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1997, 91 s.; ISBN: 80–210–1699–X.
19. J. J – K, *O kouření a jeho účincích/abstinentům pro kuřáky podává J. J – K*. Praha: Dědictví Komenského, 1909, 24 s.
20. Kejdová, M., *Právo a bezpečnostní politika*. Brno: Institut mezioborových studií Brno, 2007, 97 s.
21. Man, V., Žák, P., *Stručný slovník právních pojmů*. Brno: Institut mezioborových studií Brno, 2003, 163 s.
22. Vokurka, M., Hugo, J., *Velký lékařský slovník*. 7. akt. vyd. Praha: Maxdorf, 2007, 1069 s.; ISBN: 978–80–7345–130–1.

23. Zich, F., *Úvod do sociologického výzkumu*. 1. vyd. Praha: Eupress, 2004, 115 s., ISBN: 80-86754-19-7.

Informační zdroje

24. www.uzis.cz	Ústav pro zdravotnické informace a statistiky ČR
25. www.kurakovaplice.cz	MUDr. Zbyněk Mlčoch
26. www.psp.cz	Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna
27. www.who.int	World Health Organization
28. www.beck-online.cz	Nakladatelství odborné literatury pro právníky
29. www.mpb.cz	Městská policie Brno
30. www.policie.cz	Policie ČR
31. www.szpi.gov.cz	Státní zemědělská a potravinářská inspekce
32. www.brno.cz	Statutární město Brno
33. www.coi.cz	Česká obchodní inspekce
34. http://portal.gov.cz	Portál státní správy
35. http://racek.vlada.cz	Vláda ČR
36. http://eur-lex.europa.eu	Právní předpisy EU

Seznam příloh

Příloha č. 1 Informační tabule

Příloha č. 2 Žádost o poskytnutí informací – Městská policie Brno

Příloha č. 3 Žádost o poskytnutí informací – Policie ČR

Příloha č. 4 Žádost o poskytnutí informací – Státní zemědělská a potravinářská inspekce

Příloha č. 5 Žádost o poskytnutí informací – Statutární město Brno

Příloha č. 6 Záznamový arch

Příloha č. 7 Dotazník

Příloha č. 1

Obrázek č. 3 Informační tabule označující území městské části (foto – autor)

Příloha č. 2

Městská policie Brno

Štefánikova 112/43

60200 Brno – Ponava

Věc: Žádost o poskytnutí informací

Na základě zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, Vás tímto žádám o poskytnutí informací. Informace budou využity při zpracování vysokoškolské kvalifikační práce, která se zabývá primární prevencí z protidrogové oblasti.

Předmětem mé žádosti je získání informací na následující otázky:

1. Provedla Městská policie Brno v r. 2008 na území Statutárního města Brna, nějakou kontrolu se zaměřením na dodržování zákazu prodeje tabákových výrobků a tabákových potřeb pomocí prodejních automatů, u nichž nelze vyloučit prodej osobám mladším 18 let věku (viz ustanovení § 4, zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami, ve znění pozdějších předpisů)?

V případě, že taková kontrola byla provedena, žádám o sdělení, kolik bylo takových kontrol v r. 2008 provedeno a v kolika případech bylo zjištěno porušení zákonem stanovené povinnosti zákazu prodeje tabákových výrobků a tabákových potřeb pomocí prodejních automatů, u nichž nelze vyloučit prodej osobám mladším 18 let věku.

2. Provedla Městská policie Brno v r. 2008 na území Statutárního města Brna, nějakou kontrolu se zaměřením na kontrolu povinnosti stanovenou provozovatelům, kdy je provozovatel povinen místo prodeje tabákových výrobků označit pro kupujícího zjevně viditelným textem zákazu prodeje tabákových výrobků osobám mladším 18 let (viz ustanovení § 7 zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami, ve znění pozdějších předpisů)?

V případě, že taková kontrola byla provedena, žádám o sdělení, kolik bylo takových kontrol v r. 2008 provedeno a v kolika případech bylo zjištěno porušení zákonem

stanovené povinnosti označit, pro kupujícího zjevně viditelným textem zákazu prodeje tabákových výrobků osobám mladším 18 let, místa prodeje tabákových výrobků.

3. V případě, že v r. 2008 Městská policie Brno nekontrolovala na území Statutárního města Brna dodržování zákazů a povinností stanovených ustanovením § 4 a 7 zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami, ve znění pozdějších předpisů (viz § 24 zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami, ve znění pozdějších předpisů), sdělte z jakého důvodu.

„Adresa pro doručování“

Příloha č. 3

Městské ředitelství Policie ČR Brno – město

Cejl 4/6

611 38 Brno

Věc: Žádost o poskytnutí informací

Na základě zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, Vás tímto žádám o poskytnutí informací. Informace budou využity při zpracování vysokoškolské kvalifikační práce, která se zabývá primární prevencí z protidrogové oblasti.

Předmětem mé žádosti je získání informací na následující otázky:

1. Provedla Policie České republiky v r. 2008 na území Statutárního města Brna, nějakou kontrolu se zaměřením na dodržování zákazu prodeje tabákových výrobků a tabákových potřeb pomocí prodejních automatů, u nichž nelze vyloučit prodej osobám mladším 18 let věku (viz ustanovení § 4, zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami, ve znění pozdějších předpisů)?

V případě, že taková kontrola byla provedena, žádám o sdělení, kolik bylo takových kontrol v r. 2008 provedeno a v kolika případech bylo zjištěno porušení zákonem stanovené povinnosti zákazu prodeje tabákových výrobků a tabákových potřeb pomocí prodejních automatů, u nichž nelze vyloučit prodej osobám mladším 18 let věku.

2. Provedla Policie České republiky v r. 2008 na území Statutárního města Brna, nějakou kontrolu se zaměřením na kontrolu povinností stanovenou provozovatelům, kdy je provozovatel povinen místo prodeje tabákových výrobků označit pro kupujícího zjevně viditelným textem zákazu prodeje tabákových výrobků osobám mladším 18 let (viz ustanovení § 7 zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami, ve znění pozdějších předpisů)?

V případě, že taková kontrola byla provedena, žádám o sdělení, kolik bylo takových kontrol v r. 2008 provedeno a v kolika případech bylo zjištěno porušení zákonem stanovené povinnosti označit, pro kupujícího zjevně viditelným textem zákazu prodeje tabákových výrobků osobám mladším 18 let, místa prodeje tabákových výrobků.

3. V případě, že v r. 2008 Policie České republiky nekontrolovala na území Statutárního města Brna dodržování zákazů a povinností stanovených ustanovením § 4 a 7 zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami, ve znění pozdějších předpisů (viz ustanovení § 24 zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami, ve znění pozdějších předpisů), sdělte z jakého důvodu.

„Adresa pro doručování“

Příloha č. 4

Ředitelství inspektorátu SZPI v Brně

Běhounská 10

601 26 Brno

Věc: Žádost o poskytnutí informací

Na základě zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, Vás tímto žádám o poskytnutí informací. Informace budou využity při zpracování vysokoškolské kvalifikační práce, která se zabývá primární prevencí z protidrogové oblasti.

Předmětem mé žádosti je získání informací na následující otázky:

1. Provedla Státní zemědělská a potravinářská inspekce v r. 2008 na území Statutárního města Brna, nějakou kontrolu se zaměřením na dodržování zákazu prodeje tabákových výrobků a tabákových potřeb pomocí prodejních automatů, u nichž nelze vyloučit prodej osobám mladším 18 let věku (viz ustanovení § 4, zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami, ve znění pozdějších předpisů)?

V případě, že taková kontrola byla provedena, žádám o sdělení, kolik bylo takových kontrol v r. 2008 provedeno a v kolika případech bylo zjištěno porušení zákonem stanovené povinnosti zákazu prodeje tabákových výrobků a tabákových potřeb pomocí prodejních automatů, u nichž nelze vyloučit prodej osobám mladším 18 let věku.

2. Provedla Státní zemědělská a potravinářská inspekce v r. 2008 na území Statutárního města Brna, nějakou kontrolu se zaměřením na kontrolu povinností stanovenou provozovatelům, kdy je provozovatel povinen místo prodeje tabákových výrobků označit pro kupujícího zjevně viditelným textem zákazu prodeje tabákových výrobků osobám mladším 18 let (viz ustanovení § 7 zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami, ve znění pozdějších předpisů)?

V případě, že taková kontrola byla provedena, žádám o sdělení, kolik bylo takových kontrol v r. 2008 provedeno a v kolika případech bylo zjištěno porušení zákonem stanovené povinnosti označit, pro kupujícího zjevně viditelným textem zákazu prodeje tabákových výrobků osobám mladším 18 let, místa prodeje tabákových výrobků.

3. V kolika případech byla v r. 2008 za porušení ustanovení § 4 a 7 zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami, ve znění pozdějších předpisů, uložena Státní zemědělskou a potravinářskou inspekcí v r. 2008 na území Statutárního města Brna sankce za správní delikt (viz ustanovení § 24 zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami, ve znění pozdějších předpisů – poznámka autora)?
4. V případě, že v r. 2008 Státní zemědělská a potravinářská inspekce nekontrolovala na území Statutárního města Brna dodržování zákazů a povinností stanovených ustanovením § 4 a 7 zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami, ve znění pozdějších předpisů (viz § 22, odst. 4, zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami, ve znění pozdějších předpisů – poznámka autora), sdělte z jakého důvodu.

„Adresa pro doručování“

Příloha č. 5

Statutární město Brno

Magistrát města Brna

Malinovského nám. 3

602 00 Brno

Věc: Žádost o poskytnutí informací

Na základě zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, Vás tímto žádám o poskytnutí informací. Informace budou využity při zpracování vysokoškolské kvalifikační práce, která se zabývá primární prevencí z protidrogové oblasti.

Předmětem mé žádosti je získání informací na následující otázky:

1. Je ve Statutárním městě Brně zřízena funkce protidrogového koordinátora (v souladu s ustanovením § 23, odst. 2, zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami, ve znění pozdějších předpisů)?
2. V případě, že tato funkce (viz bod č. 1) zřízena není, zabývá se protidrogovou politikou na území Statutárního města Brna jiný orgán, např. zvláštní iniciativní nebo poradní orgán?
3. Provedla obec – Statutární město Brno v r. 2008, nějakou kontrolu se zaměřením na dodržování zákazu prodeje tabákových výrobků a tabákových potřeb pomocí prodejních automatů, u nichž nelze vyloučit prodej osobám mladším 18 let věku (viz ustanovení § 4, zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami, ve znění pozdějších předpisů)?

V případě, že taková kontrola byla provedena, žádám o sdělení, kolik bylo takových kontrol v r. 2008 provedeno a v kolika případech bylo zjištěno porušení zákonem stanovené povinnosti zákazu prodeje tabákových výrobků a tabákových potřeb pomocí prodejních automatů, u nichž nelze vyloučit prodej osobám mladším 18 let věku.

4. Provedla obec – Statutární město Brno v r. 2008, nějakou kontrolu se zaměřením na kontrolu povinností stanovenou provozovatelům, kdy je provozovatel povinen místo prodeje tabákových výrobků označit pro kupujícího zjevně viditelným textem zákazu prodeje tabákových výrobků osobám mladším 18 let (viz ustanovení § 7 zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami, ve znění pozdějších předpisů)?
V případě, že taková kontrola byla provedena, žádám o sdělení, kolik bylo takových kontrol v r. 2008 provedeno a v kolika případech bylo zjištěno porušení zákonem stanovené povinnosti označit pro kupujícího zjevně viditelným textem zákazu prodeje tabákových výrobků osobám mladším 18 let místa prodeje tabákových výrobků.
5. V kolika případech byla v r. 2008 za porušení ustanovení § 4 a 7 zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami, ve znění pozdějších předpisů, uložena Statutárním městem Brno sankce za správní delikt (viz § 22, odst. 4, zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami, ve znění pozdějších předpisů)?
6. V případě, že v r. 2008 obec – Statutární město Brno nekontrolovala dodržování zákazů a povinností stanovených ustanovením § 4 a 7 zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami, ve znění pozdějších předpisů (viz ustanovení § 22 odst. 4 zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami, ve znění pozdějších předpisů), sdělte z jakého důvodu.

„Adresa pro doručování“

Příloha č. 6

Název městské části:

Místo prodeje: prodejna, kolaudovaná v souladu se zvláštním zákonem²⁹

Pozorovaný jev	ano / ne	Poznámka
Označení místa prodeje nápisem	ano – ne	
Velikost písma min. 5 cm	ano – ne	
Stanovený obsah nápisu	ano – ne	
Zjevné umístění nápisu	ano – ne	
Prodej tabákových výrobků prostřednictvím přístroje	ano – ne	
Přístroj vylučuje prodej osobám mladším 18 let	ano – ne	
Vlivy prostředí ovlivňující pozorování		

Místo prodeje: zařízení společného stravování provozovaného na základě hostinské činnosti

Pozorovaný jev	ano / ne	Poznámka
Označení místa prodeje nápisem	ano – ne	
Velikost písma min. 5 cm	ano – ne	
Stanovený obsah nápisu	ano – ne	
Zjevné umístění nápisu	ano – ne	
Prodej tabákových výrobků prostřednictvím přístroje	ano – ne	
Přístroj vylučuje prodej osobám mladším 18 let	ano – ne	
Vlivy prostředí ovlivňující pozorování		

Místo prodeje: prodejna, stánek s prodejem denního periodického tisku

Pozorovaný jev	ano / ne	Poznámka
Označení místa prodeje nápisem	ano – ne	
Velikost písma min. 5 cm	ano – ne	
Stanovený obsah nápisu	ano – ne	
Zjevné umístění nápisu	ano – ne	
Prodej tabákových výrobků prostřednictvím přístroje	ano – ne	
Přístroj vylučuje prodej osobám mladším 18 let	ano – ne	
Vlivy prostředí ovlivňující pozorování		

Příloha č. 7

DOTAZNÍK

Informace pro respondenty (dotazované): Tento dotazník je součástí šetření, které je prováděno za účelem vypracování vysokoškolské kvalifikační práce. Kvalifikační práce se zabývá primární prevencí v protidrogové oblasti, konkrétně užívání tabákových výrobků osobami mladšími 18 let. Dotazník je **zcela anonymní**. Dotazník má celkem tři strany na třech listech a já Vás prosím o jeho pravdivé vyplnění. Děkuji. Pavel Vojáček.

1. Věk dotazovaného (uved'te číslicí, kolik je Vám právě teď let)
2. Pohlaví (zakroužkujte) MUŽ ŽENA
3. Vyberte (zakroužkujte) z následujících možností odpověď, která je pro Vás nejvíce charakteristická:
 1. Kouřím tabákové výrobky (cigarety nebo doutníky, dýmkový tabák, cigarillos) **pravidelně** (tzn. každý den minimálně 1 cigaretu nebo doutník, dýmku, cigarillos).
 2. Kouřím tabákové výrobky (cigarety nebo doutníky, dýmkový tabák, cigarillos) **nepravidelně** (tzn. např. 2x v týdnu 1 cigaretu nebo doutník, dýmku, cigarillos).
 3. **Nekouřím** tabákové výrobky (cigarety nebo doutníky, dýmkový tabák, cigarillos) nikdy.
4. Tabákové výrobky lze běžně koupit v obchodech typu např. Albert, Billa, Interspar, stáncích s prodejem denního tisku a restauračních zařízeních. Zakroužkujte odpověď, která Vám nejvíce odpovídá:
 1. V těchto zařízeních **běžně nakupuji** tabákové výrobky typu cigarety, tabák, doutníky, cigarillos (z hlediska výzkumu není podstatné, zda je nakupujete pro sebe, rodiče nebo kamarády). **Nečiní** mě problém si zakoupit tyto výrobky, tzn. prodavač/ka mně je vždy prodá.
 2. V těchto zařízeních **běžně nakupuji** tabákové výrobky typu cigarety, tabák, doutníky, cigarillos (z hlediska výzkumu není podstatné, zda je nakupujete pro sebe, rodiče nebo kamarády). **Většinou mě nečiní** problém si zakoupit tyto výrobky, tzn., stalo se mě, že mě prodavač/ka odmítla tabákové výrobky prodat.
 3. Tabákové výrobky nikdy nenakupuji.

5. Jistě jste někdy navštívili nějaký obchod, restauraci nebo prodejnu denního tisku, kde jsou prodávány tabákové výrobky (cigarety, doutníky, cigarillos, tabák). Tato místa musí dle zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, označena přesně stanoveným nápisem. Zkuste se zamyslet a zakroužkovat tu variantu nápisu, která vám připadá správná
1. Zákaz prodeje cigaret a doutníků osobám mladším 18 let.
 2. Zákaz prodeje tabákových výrobků osobám mladším 16 let bez doprovodu rodičů.
 3. Zákaz prodeje tabákových výrobků osobám mladším 18 let.
6. Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, **zakazuje kouřit tabákové výrobky** (zakroužkujte odpověď, o které si myslíte, že je správná)
1. Osobám mladším 18 let
 2. Zákony České republiky nezakazují nikomu kouřit tabákové výrobky
 3. Osobám mladším 16 let bez přítomnosti osoby starší 18 let
7. Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, **zakazuje prodávat tabákové výrobky určitým způsobem** (zakroužkujte odpověď, o které si myslíte, že je správná)
1. Tabákové výrobky nesmí prodávat osoba, která nemá dokončené vysokoškolské vzdělání (např. Bc., Ing., Mgr.)
 2. Tabákové výrobky se nesmí prodávat prostřednictvím prodejních automatů, u kterých nelze vyloučit prodej osobám mladším 18 let
 3. Tabákové výrobky se nesmí prodávat v balení, jež obsahuje méně než 20 cigaret

Děkuji vám za Vaše odpovědi a za Váš čas.

Pavel Vojáček